

PEDAGÓGIAI PROGRAM

KŐVÁGÓÖRS

2017

*Készítette: Velláné Kondor Katalin
Lampert Doris*

*Pedagógiai Program
Kővágóörs
2017
Készítette: Velláné Kondor Katalin
Lampert Doris*

Tartalomjegyzék

1. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK	3
2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA.....	3
2.1. Óvodakép.....	4
2.2. Gyermekkép	4
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	5
3.1. Személyi feltételek	5
3.2. Tárgyi feltételek.....	5
3.3. Az óvodai élet megszervezése	6
3.4. Az óvoda kapcsolatrendszere és kapcsolatai	6
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ FELADATAI.....	8
4.1. Az egészséges életmód alakítása	8
4.2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	10
4.3. Anyanyelvi,- az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	13
5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJAI, FELADATAI	16
5.1. Céljaink.....	16
5.2. Feladataink.....	16
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	19
6.1. Játék.....	19
6.2. Mozgás	20
6.3. Verselés, mesélés.....	22
6.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	24
6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	25
6.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	27
6.6.1. Környezet megismerésére nevelés	28
6.6.2. Matematikai tapasztalatok szerzése, mennyiségi, formai összefüggései	29
6.7. Munka jellegű tevékenységek.....	30
6.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	31
7. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS PEDAGÓGIAI FELADATAI.....	32
7.1. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelése, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek	32
7.2. Óvodánkban megvalósuló integrált nevelés	33
7.3. Az SNI gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során	38
7.3.1. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek.....	38
7.3.2. A beszéd-fogyatékos gyermek	39
7.3.3. Az enyhén mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek	40

1. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Mi egy új közösséget nyújtunk a gyermekeknek, mely a szülőktől távol töltött órákban meleg, szeretetteljes otthon biztosít a gyermekek számára. Segítséget nyújtunk környezetükben a mozgás, jó levegő, helyes táplálkozás, tiszta környezet és az egészséges életvitel megalapozásához. A gyermeki lélek ápolását szokásaink és hagyományaink szépségeivel is erősítjük. A játék, és változatos tevékenységek által felfedeztetjük velük a bennük, és környezetükben rejlő szépséget. Az együtt töltött idő önmaguk és társaik feltétlen elfogadása mellett egyéni és közösségi értékekkel gazdagítja jelenüket és jövőjüket. Mindezek teljesítését egy nyitott, sokoldalúan képzett, szülővel együttműködő munkatársi közösség biztosítja.

Mottóink: „Igaz értékeink tetteinkben, gyermekeink mosolyában mutatkozik meg.”

A hivatásunknak elkötelezve valljuk:

- az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul,
- minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben,
- A pedagógiai program biztosítja az egységes pedagógiai nézeteket és értékrendet, a pedagógusok módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermekek érdekének védelmében tartalmaz,**
- gyermekeink fejlesztéséhez, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléshez szakmai kompetenciánk, hagyományaink, a játék, a mozgás, a változatos tevékenységek, és a tudatos módszerválasztás nyújtanak segítséget,
- nevelésünk során a szülőket partnerként kezeljük, hiszen az óvoda kiegészíti a családi nevelést, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A pedagógiai programot szabályozó törvények:

- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramja;
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról,
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet,
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről,
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről,
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről, és a gyámügyi igazgatásról.

2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Községünk –Kővágóörs- nagyon szép környezetben, a Káli medence szélén található, egy csoportos óvodánk itt működik. Gyermekeink Kővágóörsről és Kékkútról családi házas környezetből érkeznek az óvodánkba.

Óvodánkban első és meghatározó a gyermek. Mindennapi munkánkban azt a feladatot tűzzük magunk elé, hogy gyermekeink jól érezzék magukat, legyenek vidámak, kiegyensúlyozottak. Óvodánk gyermekkacajtól legyen hangos, mert ez igazolja vissza a gyermekek jó komfortérzetét.

Igyekszünk megfelelő életteret kialakítani kis óvodásaink számára. Az óvoda berendezésénél és az udvar kialakításánál is törekedtünk arra, hogy változatos és mozgásra ösztönző körülményeket teremtsünk a gyermekeknek.

Nevelésünkben a figyelem középpontjában az egyes gyermek áll, így egyénre szabott nevelést alkalmazunk, változatos, és többféle érzékszervet megmozgató tevékenységi formák biztosításával.

Hangsúlyt fektetünk az érzelmekben gazdag, szeretetteljes, biztonságos óvodai légkör megteremtésére, hogy gyermekeink derűs, kiegyensúlyozott körülmények között töltsék napjaikat.

Külső és belső tevékenységeink kiegészítése érdekében felhasználjuk a szűkebb és tágabb környezetünkben fellelhető tapasztalási, tanulási, és ismeretszerzési lehetőségeket is.

Így programunkban kiemelt szerepet kap a

- környezeti adottságok figyelembe vétele és a
- mentális gondozás hangsúlyozása,
- anyanyelv és kommunikáció
- mozgás

2.1. Óvodakép

A Kővágóörsi Napköziotthonos Óvoda szakmailag önálló nevelési intézmény a gyermek harmadik (két és fél) életévétől az iskolába lépésig.

Az intézmény pedagógiai programjában foglaltak elősegítik az óvodásaink harmonikus fejlődését és nevelését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere biztosítja a legmegfelelőbb feltételeket a hátrányok csökkentéséhez, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütemű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásához is.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az azonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelést, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önállóság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Az óvodánk együttműködik a különálló nevelési színterekkel (család, iskola), és miközben teljesíti óvó-védő, nevelő, személyiségfejlesztő és szociális funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a kisiskoláskorba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelésünkben alapelv, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatása, a gyermek személyiségének elfogadása, melyet tisztelet, szeretet, megbecsülés és elfogadás jellemez.

Óvodánk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni, életkor- és sérülés specifikus alakításáról.

Az óvoda biztosítja a gyermekközösségben végezhető sokszínű tevékenységet, az ehhez szükséges személyi- és tárgyi feltételeket, és a mással nem helyettesíthető **játékot**.

2.2. Gyermekkép

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, elfogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának megerősítésére törekszik, és nem ad helyet semmiféle előítélet megfogalmazásának.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttese határozza meg.

Óvodánk derűs, családias légkörében kiegyensúlyozott, az élet minden területén

egyéni képességeik szerint megfelelni tudó, olyan iskolaérett óvodás nevelése a cél, akik tudnak nevetni, felfedezni, rácsodálkozni; nyitottság, őszinteség és jó kapcsolatteremtő képesség jellemzi őket.

Alkalmazkodók, együttműködők, önállóak, felszabadultan játszanak, mozognak. Kötődnek a meséhez, zenéhez, az alkotó, alakító tevékenységekhez, szeretik és óvják a természet kincseit. Az óvoda pedagógusai befogadó nevelésével kiépül bennük az empátia, a bizalom, a szeretet, az egymás megbecsülésének

értékrendszere.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik nyitottak a körülöttük levő világra, képességeikhez mérten tudják fejleszteni önmagukat.

Óvodánkban elengedhetetlen, hogy minden itt dolgozó felnőtt gyermek centrikus legyen.

A családok értékrendszerét előítéletek nélkül elfogadjuk és tiszteletben tartjuk.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus felelőssége és kötelessége az óvodában folyó nevelőmunka magas színvonalú ellátása. Az óvodapedagógus személyisége a legmeghatározóbb a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele

az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek, és a pedagógus munkáját segítő munkatársak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Pedagóguskép, pedagógusmodell

Az óvodapedagógus, aki a nevelés középpontjában áll, segítő, támogató, befogadó attitűdje modell, példaértékű a gyermekek előtt. Ismeri a gyermekek életkoronként és egyénenként eltérő biológiai, lelki, és kulturális szükségleteit. A gyermekek fejlődését nyomon követi, figyelemmel kíséri.

Óvodánk Pedagógiai Programja szerint dolgozó óvodapedagógus számára a vállalt feladat egyet kell, hogy jelentsen:

- a különböző szociokulturális helyzetű családokból érkezők iránt megnyilvánuló szeretettel,
- a gyermekek adottságaikból eredő másság tiszteletben tartásával és toleranciájával,
- az átlagostól eltérő fejlődési ütemű, vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermek képességeinek és problémáinak felismerésével, és kezelésével,
- a meglévő, már kialakult képességek, tulajdonságok egyénenként differenciált fejlesztésével,
- a személyes érzelmi kötődések kialakulásának, és megerősítésének elősegítésével, az ellentétek okainak felderítésével, megoldási eljárásainak megkeresésével.

Az óvodapedagógus egésznapos nevelőmunkája gyakorlatában kifejezésre juttatja:

- a gyermekekkel kapcsolatos együtt érző, oda - és ráfigyelő, szeretetteljes magatartását,,
- pedagógiai és pszichológiai ismereteken, gyakorlati jártasságon alapuló óvodai szakértelmét,
- kulturális magatartásából eredő etikusi, esztétikus magatartását és viselkedését,
- önmaga továbbfejlesztésének igényét,
- a vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben kifejezésre jutó tiszteletét, probléma- és feladatérzékenységét,
- a rábízottak fejlődését, fejlesztését elősegítő értékek, normák közvetítését.

Nevelésünket kiegészítő szakemberek:

- szakmailag jól képzett óvodapedagógusok,
- szakvizsgázott fejlesztő óvodapedagógusok,
- képzett dajkák

3.2. Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezése oly módon lett kialakítva, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, fejlődését. Lehetővé teszi a mozgás- és játékigényük kielégítését. A gyermekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelve van elhelyezve. Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására is.

Csoportszobánk (tornaszobánk) nagysága biztosítja az egy főre jutó 2 m²-es alapterületet, óvodánk komfortfokozata megfelelő. A megfelelő munkakörnyezetben (irodából átalakított) logopédusi szobával is rendelkezünk.

Csoportszobánkban megtalálhatók a gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, megfelelő méretű játszórész-konstruáló és szerepjátékhoz- valamint bábsarok.

Mindezeket kiegészíti a galéria, és a babaszoba, sok játékszer, rajz, és barkácsoló eszköz.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napi-és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekkel történő tevékenységeket mindkét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve, az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

3.4. Az óvoda kapcsolatrendszere és kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családokkal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, sok irányból nyitottak vagyunk a szülők felé.

Óvodánkban Szülői Szervezet működik, pedagógiai munkánkba betekintést, tájékoztatást kaphat a szülő. Ünnepeinket a szülőkkel együtt tervezzük-szervezzük, szülői értekezletek témáinak kiválasztásánál figyelembe vesszük igényeiket. Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik minden családhoz. Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partner kapcsolatban valósul meg.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező.

Az óvoda és a család

Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek testi- érzelmi és értelmi fejlődését. A család a biológiai gondozáson túl az elsődleges szocializáció színtere mely mintául szolgál az erkölcsi és társadalmi magatartásformák kialakulásához.

A család és az óvoda kölcsönös együttműködésével, az empátiára épülő jó kapcsolat kialakításával,– figyelembe véve a család elképzeléseit, sajátosságait, szokásait – az óvodapedagógusok szaktudásuk és munkatapasztalatuk alapján, segítséget tudnak nyújtani a gyermekek személyiségfejlődéséhez.

Az együttműködés megnyilvánul a kölcsönös bizalomban, a nyílt, őszinte kapcsolattartásban, a család világnézeti nevelésének elfogadásában, a gyermekszertetben.

A kapcsolattartás formái, alkalmai

Szülői értekezletek:

Az óvodát, csoportot,gyermeket,szülőket,óvodapedagógusokat érintő legfontosabb feladatok, problémák megbeszélése;

Napi kapcsolattartás: A gyermekkel kapcsolatban felmerülő legfontosabb problémák megbeszélése;

Fogadóórák: Az óvodapedagógus vagy szülő kezdeményezésére, személyre szabottan, igény szerint előre megbeszélte időpontban történik;

Ünnepek, közös programok: Lehetőség a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás jobb megismerésére;

Az óvoda és az iskola kapcsolata

Az iskolakezdés egyaránt fontos esemény a szülőknek, pedagógusoknak és a gyermekeknek.

Gyorsan formálódó világunkban korszerűsödnek, változnak a pedagógia módszerei és eszközei is.

Az eligazodás különösen fontos akkor, amikor az óvodai játékos, gondtalan időszakot felváltja a tanulás, az ismeretek állandó bővítése. Megváltozik a gyermek életformája, egy új, kötelességsterű tevékenység veszi kezdetét. Ennek sikere nagymértékben függ a megfelelő előkészítéstől, a szülők felvilágosításától illetve tájékoztatásától.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatában részletezve.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ FELADATAI

4.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

Olyan feltételrendszer megteremtése, egységes szokás és norma rendszer megalapozása, betartása, ahol a rendszeres cselekedtetés lehetővé teszi, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek legyenek a környezetükhöz való optimális alkalmazkodásra, és váljon belső igényükké az egészséges életvitel. Óvodánkban az egészséges életmód területén kialakított szokások szolgáljanak mintául a családok számára.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Kiemelt feladatunk:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,

Az óvodapedagógus feladatai:

- egészséges, esztétikus, és biztonságos környezet megteremtésével a nevelő hatások kedvező érvényesülésének elősegítése,
- egyéni igényeknek, szükségletnek megfelelő higiénikus gondozással a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,

- rendszeres mozgással a testi képességek, fizikai erőnlét, állóképesség, ügyesség, az összerendezett mozgás elősegítése, a szép esztétikus mozgás iránti érdeklődés felkeltése,
- mindennapi testi-lelki edzéssel gyermekeink erőnlétének, alkalmazkodó képességének fejlesztése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a baleset megelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós, korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Öltözködés

Az öltözködés hozzájárul gyermekeink önállóságának, ízlésvilágának, esztétikai érzékének fejlődéséhez.

Óvodánkban minden csoportnak tágas, világos öltözőhelyet biztosítunk. Lényeges, hogy óvodásaink ruházata kényelmes, könnyen fel- és levehető legyen. Óvodánkban szükséges benti és kinti játszórúha, cserecipő, tornaruha, tornacipő, és egy váltás fehérnemű is. A megfelelő cipő használatát különösen indokoltnak tartjuk, mert védi a lábat, és segít megelőzni a lúdtalp kialakulását. Az önállóságbeli egyéni különbségek az otthonról hozott szokásból is fakadnak, ezért hangsúlyt fektetünk a szülőkkel való öltözködési szokások összehangolására, esetenként a tapintatos meggyőzésre.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, a szükség szerinti tisztálkodást, a tisztaságigény kialakulását szolgálja.

A testápolási feladatok a gyermekek intimszférájában zajlanak, ezért fontos a megfelelő bensőséges légkör kialakítása. A testápolási teendők végzését elősegítik az óvodai gyermekméretű eszközök, így létre jön az önálló tisztálkodás lehetősége, mely a szokás kialakulásán túl a tisztálkodási igény megjelenését eredményezi. Lényeges a felnőtt állandó, a gyermek egyéni ismeretét figyelembe vevő, tapintatos, türelmes, segítő jelenléte. A testápolás magában foglalja az étkezések előtti, és a szükség szerinti kéz- és arcmosást, törölköző használatát, fésülködést, fogmosást, WC használatát, zsebkendő használatát. A gyermekek saját jellel ellátott tisztálkodási eszközt használnak.

Gyermekeinket szükségleteik jelzésére szoktatjuk. A gyakorlati teendők elsajátítása során fokozatosan rávezetjük a gyermekeket a tevékenység önálló elvégzésére.

Figyelemmel kísérjük a testápolási szokások alakulásának fokozatait, az igény, az igényesség megjelenését.

Táplálkozás

A szülőknek lehetőségük van előre megismerni az óvoda heti étrendjét. Fontos feladatunk megismerni a gyermekek egyedi étkezési szokásait, ételérzékenységét. Ezen tényezőket figyelembe véve tapintattal segítjük, szoktatjuk őket az egészséges, helyes táplálkozásra, szorosan együttműködve a családi neveléssel. Fontos feladatunknak tekintjük a kulturált étkezés szokásainak kialakítását.

Óvodánkban tízórazást, ebédet, uzsonnázást biztosítunk gyermekeinknek. (Csak a maximális időtartamot határoztuk meg.) Megfelelő feltételeket teremtünk a nyugodt, családias étkezéshez esztétikusan terített asztal mellett. Ezek az étkezések lehetőséget biztosítanak az egyéni tempó figyelembevételéhez, segítséget nyújtanak a biztonságos eszközhasználathoz, közösen, azonos időben fogyasztják el a gyermekek a felnőttekkel.

Fejlettségüktől függően használnak kanalat, villát, kést. Egésznap folyamatosan biztosítunk lehetőséget ivásra, a csoportszobában és az udvaron is. A gyermekek rendszeresen fogyasztanak a szülők, dolgozók által hozott gyümölcsöt. Ezen alkalmak lehetőséget nyújtanak az oldott együttlétre és az ismeretek bővítésére, esztétikai élmények szerzésére, izlés alakítására.

Mozgás, edzés

A gyermeket elsődlegesen biológiai szükséglete készletti mozgásra, amit, ha nem tudunk kielégíteni, testi–lelki nyugtalansághoz vezet. Ezért törekszünk arra, hogy felesleges korlátozások nélkül, belső szükségletből eredően vegyenek részt a sokmozgásos játékokban, kedvükre mozoghassanak, szabadon választhassák meg a terhelés intenzitását és időtartamát (pl.: ha elfárad, leülhet pihenni).

A rendszeres, szabad mozgás lehetőségét biztosítják az óvodán belül a tágas terek, udvari játékok; séták, hosszabb, rövidebb kirándulások. Játékidőben is lehetőség nyílik mozgásos játékokra. A különböző mozgásgyakorlatok jelentsenek örömet a gyermek számára. Növekedjen a gyermek állóképessége, alakuljon ki helyes testtartása.

Pihenés

A megfelelő biológiai életritmus kialakításában nagy szerepe van a pihenésnek. Az óvodáskorú gyermekek napi alvásigénye 12–14 óra, ennek betartását csak a családdal együttműködve lehet biztosítani.

Akkor pihente ki magát a kisgyermek, ha magától ébred. A torna (alvós) szobát a délutáni pihenés előkészítésénél alaposan kiszellőztetjük.

Az elalvást segítik a nyugodt hangvételű versek, mesék, népdalok, altatók. A gyermekek egyéni igényeinek, elalvási szokásainak figyelembevételével segítjük az elalvást. Arra biztatjuk őket, hogy ha pihenőidőben szükségletük támad, jelezzék az óvodapedagógusnak azt. A kevesebb alvásigényű gyermekeket pihenésre biztatjuk. Igyekszünk velük elsajátíttatni azt a szokást, hogy a nem alvók ne zavarják alvó társaikat.

Relaxáció

Ebben a stressz helyzetekkel teli világban fontos, hogy gyermekeink megtanulják kikapcsolni magukat, tudjanak kívül kerülni a zavaró ingereken. Ahhoz, hogy a lazítás eredményes lehessen, erős ingerektől mentes, csendes légkört, maximális érzelmi biztonságot nyújtunk, mely feltételek között,

barátságos, halk, hangunk hatására létrejöhet az elnyugvás. Játékos gyakorlatokon keresztül gyakoroltatjuk a testük valamennyi izmának feszítését, lazítását. Mozgósítjuk képzeletüket annak érdekében, hogy a relaxált állapotot minél könnyebben el tudják érni, ehhez meséket, kitalált történeteket alkalmazunk.

A gyermekek egészségének védelme

Az óvodába lépés után igyekszünk a lehető legrövidebb idő alatt megismerni a gyermekeket. Napirendünk és heti rendünk lehetővé teszi a napi testedzést, megteremti a tisztálkodás szükség szerinti feltételeit. Az óvodában észlelt betegség esetén, a többi gyermek egészségének védelme érdekében megtesszük a szükséges intézkedéseket, azonnal értesítjük a szülőt, és szükséges mértékben ellátjuk a gyermeket.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos, esztétikus környezet megteremtése

A gondozási feladatok teljesítése maximálisan elfogadó, támogató légkörben zajlik az egyénileg szükséges és elégséges segítség megadásával. Az önkiszolgáló tevékenység során fontosnak tartjuk az ösztönzést, bátorítást, együtt örülünk az elért eredményeknek.

A gyermekekkel kapcsolatba kerülő valamennyi felnőtt azonos, egymással összhangban álló koncepció alapján segíti a gondozási és önkiszolgálási feladatok megvalósulását, az egyéni fejlődés elősegítését.

A személyi és környezeti higiénia alapvető feltétele az egészséges életmódnak, az egészség megőrzésének, a jó közérzet kialakulásának. A felnőttek személyi higiénéje mintául szolgál a gyermekek számára. A környezet higiénéjét az óvoda egészére és környezetére kiterjedő tisztasággal teremtjük meg.

A berendezési tárgyak, játékok, eszközök igazodnak a gyermekek méretéhez. Törekszünk a zsúfoltság kiküszöbölésére, arra, hogy a bútorok, tárgyak elhelyezésével elegendő hely jusson a biztonságos közlekedésre. Tudatosítjuk az óvodán belüli és kívüli közlekedés, az eszköz- és udvarhasználat szabályait.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Képesek testápolási és öltözködési feladataikat önállóan belső igényüknek megfelelően ellátni;
- Ismerik és alkalmazzák a kulturált étkezés szokásait, és arra figyelmeztetik társaikat is;
- Önállóan eldöntik, mennyi ételt kérnek, önállóan töltenek maguknak folyadékot;
- A megismert mozgásformákat szívesen és biztonsággal alkalmazzák;
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, mozgást, megfelelően edzettek lesznek;
- Igényesek saját, és környezetük rendjére, megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Óvodán kívüli életükben is igénylik az egészséges életvitel területén kialakított szokásokat.
- SNI:** Az óvodába lépés kiinduló állapotához képest harmonikusan fejlődés testileg, lelkileg, és képességeihez mérten sajátítsa el az egészséges életmód szokásait, s éljen is velük.

4.2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, **állandó értékrend**, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek,

□ az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Célunk

Érzelmileg kiegyensúlyozott, társakkal, felnőttekkel szemben barátságos, nyílt, életigenlő gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig,
- a gyermek-felnőtt; és a gyermek-gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása,
- az érzelmeken alapuló kapcsolatteremtő és megtartó képesség kialakítása, erősítése, közösségformálás– hagyományteremtéssel, tudatosan alkalmazott eszközökkel, és módszerekkel,
- közös tevékenységek, élmények alapján szervezett óvodai élet biztosítása, mely erősíti az erkölcsi tulajdonságok kialakítását (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelm, pontosság, szorgalom, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság),
- az önismeret megalapozása, pozitív megerősítése, mely által elősegítjük a mások tiszteletére, megbecsülésére nevelést,
- szociális érzékenység kialakítása, mely elősegíti a gyermekeket a másság elfogadásában,
- a pozitív és negatív érzelmi töltés elfogadása, mely segíti az együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, közösségbe való beilleszkedést.

Érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

A beszoktatási időszakban igény szerint, lehetőséget biztosítunk a „szülős beszoktatásra”.

A beszoktatási idő alatt fokozott érzelmi biztonság megteremtésére törekszünk. Segítünk az elválás nehéz perceit megkönnyíteni, testközelséggel megnyugvást találni.

Mindennapjainkban együttes élményekre épülő közös tevékenységet biztosítunk gyermekeink számára. A csoportok sajátos hagyományainak megteremtésével is erősítjük a „jó együtt lenni” érzését.

A gyermek-felnőtt, és a gyermek-gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása

Megismertetjük a gyermekeket az alapvető illemszabályokkal (köszönés, megköszönés, udvariasság, kérés, stb.) Megteremtjük és kialakítjuk a légkört ahhoz, hogy gyermekeink bizalommal forduljanak a felnőttekhez ha problémájuk van, ha bánat, vagy öröm éri őket, ha konfliktusba kerültek valakivel.

A következő jellemvonások erősítését tartjuk nevelésünkben fontosnak: becsületesség, igazságosság, fegyelm, kudarctűrés, kitartás. A társas kapcsolatok egészséges alakítása szempontjából elengedhetetlen az agresszió kerülése, a másság elfogadása, az önzetlenség s az értékóvó magatartás (természet, környezet). Segítünk megtanulni, hogyan fejezzék ki szociálisan elfogadott formában a pozitív és negatív érzelmeiket.

A gyermeki magatartás alakítása érdekében igyekszünk pozitív viselkedési mintákat közvetíteni.

Az érzelmeken alapuló kapcsolatteremtő és megtartó képesség kialakítása, erősítése, közösségformálás játékos-fejlesztő tevékenységeink területein

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégtér, helyet, időt, eszközt és élményszerzési lehetőséget biztosítson a különböző játékformákhoz.

- A játékban mennyire erősek az érzelmek?
- Megjelennek-e az akaratra utaló jellemzők?
- Képesek-e a gyermekek egyszerű játékszabályok betartására?
- Milyen szerepet részesítenek előnyben a gyermekek?
- Állattal, vagy tárggyal azonosul vagy önmaga marad?
- Vállalnak-e a gyermekek agresszióra utaló szerepeket?
- Milyen társulási fok jellemző a csoportra?
- Jellemzően aktívak vagy passzívak a gyermekek kapcsolatteremtésében?
- Rugalmasan alkalmazkodnak-e a gyermekek a változó szituációhoz?

Verselés, mesélés

- A hallott vers vagy mese váltott-e ki a gyermekekből pozitív érzelmeket?
- Jellemzően mire ösztönzi a gyermekeket a megjelenő érzelmek?
- A hazugság mely fajtái fordulnak elő a csoportban?
- Nyújtanak-e segítséget a kisebbeknek, gyöngébbeknek?
- Mutatnak-e bátorságot, bizonytalan, kényelmetlen helyzetben?
- Udvariasak-e társaikkal, felnőttel szemben?
- Megjelenik-e az irigység, csúfolás?
- A gyerekek többsége kiáll-e az igazság mellett, illetve elítéli-e a valótlanokat?
- Jellemző-e csoportban a verbális, vagy cselekvéses agresszió?
- A gyerekek többségénél megjelennek-e az irodalmi mű hatására akarati tulajdonságok?

Ének, zene, énekes játék, tánc

- Szívesen énekelnek, zenélnek a gyermekek a szervezett tanuláson kívül?
- Igénylik-e a gyerekek a rendszeres zenehallgatást?
- Képesek-e kiválasztani a gyerekek a nekik tetsző és nem tetsző zenét?
- Átvesszi-e a csoport, a gyermek a zene hangulatát?
- Mennyire jellemző a részvétel a közös éneklésben, a dalos játékban?
- Szervez-e a csoport, vagy a csoporton belül néhány gyermek közös tevékenységet?

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- Megjelenik-e az érzelmek kifejezése?
- Vannak-e kedvelt témák a csoportban?
- Szempont-e a gyermeki munkák értékelésében az esztétikai megjelenítés?
- Milyen módszerekkel motiválja az óvodapedagógus a gyermekeket a tevékenység befejezésére?
- Tudnak-e a gyerekek közös munkát végezni?
- Van-e lehetőségük a gyermekeknek az egyéni elképzeléseik megvalósítására?
- Mennyire önállóak a gyermekek a feladatvégzésben?
- Mi jellemzi a gyermekek, egyes gyermek tempóját?

Mozgás

- Milyen természetes mozgásfajta jellemző a gyermekre, a csoportra?
- Mennyire jellemző a gyermekre, a csoportra a szabályok pontos betartása?
- Szerveznek-e a gyerekek önként közös mozgásos játékot?
- Mennyire képesek a gyerekek a csoport követelményekhez alkalmazkodni?
- A csoport, a gyermek eszközhasználata milyen a különféle eszközök alkalmazásakor?
- Konfliktushelyzetek megoldása a csoportban.
- A közös eredmény, az egyéni eredmény elérése érdekében tesznek-e erőfeszítést a gyerekek?

Külső világ tevékeny megismerése

- A gyerekek érdeklődése a környezet változása iránt milyen jellemzőket mutat?
- Miben nyilvánul meg a természet szeretete, védelme?
- Tapasztalható-e, és hogyan nyilvánul meg a gyermekek érdeklődése a néphagyományok iránt?
- Szívesen vesznek-e részt matematikai játékokban?
- Az ünnepek előkészítésében a gyermek, a csoport részvétele hogyan valósul meg?
- A gyermek, a csoport igény szintje a rend és tisztaság terén milyen jellemzőket mutat?
- Szépérzék alakulása nyomon követhető-e a gyerekek magatartásában, cselekvéseiben?
- A családhoz, növényekhez, állatokhoz érzelmek megjelenése milyen jellemzőket mutat?
- A gyerekek akaratereje hogyan jelenik meg egyes helyzetekben?
- Milyen aktivitással vesznek részt a gyerekek a közös természetvédelmi tevékenységekben?
- A gyerekek szabálytudata mely területeken és milyen mélységben tapasztalható? (pl.: közlekedés terén, stb.)
- A másság elfogadása milyen szinten van egyes gyereknél, a csoportban?

Munka jellegű tevékenységek

- Hogyan nyilvánul meg a felelősségérzet a közösségért végzett munkával szemben.
- Milyen jellemző reakciók figyelhetők meg a csoportban a sikerre, kudarcra?
- A gyerekek többségénél mely motiváció a legeredményesebb?
- Jellemző-e a csoportra az önkéntes feladatvállalás?
- Mi a jellemző konfliktus megoldási mód a csoportban?

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Egymással és a felnőttekkel szemben nyitottak, segítőkészek, barátságosak, jószívűek;
- Ismerik az igazmondás, becsületesség, önzetlenség jelentését, magatartásukban tükröződnek ezek a jellemvonások;
- Kerülik az agressziót, képesek a konfliktusok önálló kezelésére;
- Értékvó magatartásukkal védik környezetüket, a természetet;
- A sikerélmények mellett az őket ért kudarcokat is el tudják viselni;
- Tevékenységeiket áthatja a kötelességtudat, kitartás, fegyelem;
- SNI:** A csoportba való minél sikeresebb beilleszkedés, a szokások elsajátítása, reális énkép, önismeret kialakulása, a segítségkérés–elfogadás megfelelő módjának alkalmazása;
- A közösség részeként is tudnak működni.

4.3. Anyanyelvi,- az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

Ahhoz, hogy a kisgyermek jól beszéljen és értsen, az örökletes képességeken kívül nagyon fontos szerepe van a környezeti tényezőknek, hiszen a gyermek utánzással sajátítja el a beszédet. A szülő, továbbá a kisgyermekkel foglalkozó szakemberek kifogástalan, mintaszerű beszéde alapvető jelentőségű, hiszen az anyanyelvét éppen elsajátító kisgyermek számára a legjelentősebb mintát képviseli.

A beszéd kialakulása hosszú, bonyolult fejlődési folyamat, fejlődésének ütemét idegrendszeri és környezeti tényezők szabják meg. De bármilyen is legyen ez az ütem, szakaszának egymásutánja meghatározott, nem lehet átugrani. A beszéd minden ember sajátja, meghatározói az öröklődés és a környezet.

Ép beszéd csak akkor alakul ki, ha:

- épek a beszédszervek,
- ép a hallás,
- az idegrendszernek a beszéddel és az értelmi működéssel összefüggő területei is épek,
- biztosítva van az ép, beszélő környezet.

A mai, rohanó világunkban a családoknak egyre kevesebb idejük marad egymásra, sajnos sok a beszédhibás, vagy megkésett beszédfejlődésű kisgyerek. Az óvodában ezért nagyon fontos a prevenció, mert sokkal előnyösebb valamilyen kóros állapot kifejlődését megakadályozni, mint már a kialakult elváltozásokat helyrehozni.

Az óvodába lépéstől kezdve törekszünk arra, hogy nyitott magatartásunkkal beszédkedvet ébresszünk gyermekeinkben, és élményeik meghallgatásával, meghitt beszélgetésekkel folyamatosan fenn is tartjuk azt. A személyes beszélgetések lehetőségét kihasználjuk az egyéni bánásmód érvényesítésére, és megteremtjük a közös beszélgetések módját is. A megfelelő légkör, és a szükséges motivációk hatására a gyermekek természetes módon kérdeznek. Kérdéseiket kiemelt módon kezeljük. Olyan kapcsolatot alakítunk ki velük, melyben kérdéseinkre bátran válaszolnak is. Játékos gyakorlatokon keresztül ügyesítjük beszédszerveiket, fejlesztjük beszédmozgásukat. Mintaértékű beszédünkkel tiszta kiejtésre, természetes hanglejtésre serkentjük gyermekeinket. Változatos irodalmi formákkal bővítjük szókincsüket, választékos kifejezésmódra ösztönözzük őket. A beszédhibás gyermekekkel nagycsoportos koruktól rendszeresen foglalkozik logopédus.

A gyermekekkel való viselkedésünk fontos eleme, hogy gesztusaink és szavaink összhangban legyenek egymással, mert ezeken keresztül értik meg mondanivalónkat, s maguk is így tanulják meg a nem verbális eszközök megfelelő használatát.

Az óvodapedagógusok munkáját logopédus-gyógypedagógus segíti.

Az irodalmi alkotásokat úgy válogatjuk össze, hogy azok kulturális értékeket közvetítsenek, és identitástudatuk alakulására pozitívan hassanak.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermeknek megfelelő szóból álló szókincse áll rendelkezésére;
- Képesek elismételni a hallott történeteket;
- Összetett mondatokat alkotnak;

- Tisztában vannak az időbeliség fogalmával;;
- Mindezeket gondolati síkon is képesek megfogalmazni, kifejezni;
- Rendelkeznek problémafelismerő, és problémamegoldó képességgel;
- Megfelelő ideg tudják figyelmüket ugyanarra összpontosítani;
- Segítséggel ellenőrzik saját tevékenységüket, javítják saját tévedéseiket, törekkenek az önértékelésre;
- Bátran kommunikálnak a felnőttekkel és csoporttársaikkal;
- Bátran használják aktív szókincsüket, érthetően, választékosan beszélnek;
- Mind beszédészlelésük és beszédmegértésük is korukhoz képest megfelelően fejlett.

Célunk:

Olyan értelmi képességek megalapozása, fejlesztése, melyek segítségével a gyermekek átélhetik a problémamegoldó gondolkodás örömeit, alakul a tanuláshoz való pozitív viszonyuk.

Az óvodapedagógus feladatai

A megismerőtevékenységek fejlesztése (Sétáink, kirándulásaink során a spontán észleléstől, a tudatos és szándékos megfigyelés módszereivel, emberi kapcsolatok alakításával, viselkedési szabályok rögzítésével, az udvaron a közvetlen környezet megfigyelésével, a mozgásigény kielégítésével);

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása;

SNI: A sokoldalú érzékszervi megtapasztalás és játékba épített ismeretszerzés révén reális ismeretek, fogalmak kialakulása a környező világról, valóságról, elemi gondolkodási műveletek alkalmazása segítségével a mindenkori képességekhez mérten;

A gyermekek kíváncsiságának, spontán szerzett tapasztalatainak rendezése, célirányos feldolgozása során fejlődnek az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás).

A tapasztalatszerzést úgy igyekezünk teljessé tenni, hogy minél több érzékszervet vonunk be a megismerésbe. A tevékenységek során a gyermekeknek lehetőségük van az információszerzésre látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás útján.

A külvilágról gyűjtött információkat segítünk rendszerezni, ennek hatására rendeződnek észlelési képességeik.

A figyelmüket változatos, a kíváncsiságra építő tevékenységekkel próbáljuk felkelteni és fenntartani.

Ezáltal képesek lesznek az életkoruknak megfelelő időtartamú és mélységű szándékos figyelemre, összpontosításra.

Emlékeztük fejlesztése érdekében élmény dús tevékenységeket szervezünk. A megszerzett tapasztalataikat, emlékeiket játékos cselekvés által mozgósítjuk.

Képzeletüket a mindennapi meséléssel, a gyermekek által kitalált, a róluk szóló történetekkel, drámajátékokkal, „mi lenne, ha” szituációkkal fejlesztjük. Arra törekszünk, hogy a meglévő ismereteiket a képzeletük segítségével csoportosítsák újra.

Gondolkodásukat az összefüggések megláttatásával fejlesztjük (ok–okozat, miből–mit, mi–miért, stb.). Gyermekeink gondolkodása a tevékenységek eredményeként, a rengeteg cselekedtetés, tapasztalás, szituáció, problémamegoldás, természetes helyzetek átélése által folyamatosan válik képessé az iskolás korban kialakuló nyelvi gondolkodásra.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJAI, FELADATAI

5.1. Céljaink

- Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben harmonikus személyiségfejlesztés, és integrált nevelés megvalósítása,
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fogyatékoságaikból eredő hátrányaik csökkentésével, leküzdésével teljes értékű ember nevelése tudással, és szeretettel, így is biztosítva a gondjainkra bízott gyermekek számára az esélyegyenlőséget, a társadalmi integrációt,
- Az egészséges életmód alakítása,
- A mozgás megszerettetése,
- Olyan megfelelő kommunikációs, és önértékelő képességgel rendelkező gyermekek nevelése, akik az óvodai élet végére rendelkeznek az iskolai élet megkezdéséhez szükséges készségekkel és képességekkel.

5.2. Feladataink

- Az egyéni- és életkori sajátosságokat figyelembevevő, gyermekeink igényeihez rugalmasan alkalmazkodó szokás- és norma rendszerünk, napi- és heti rendünk betartása.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt, családi légkörben, élményekben gazdag tevékenységek megteremtésével a közösség kialakítása, a magatartás formálása.

- A harmonikus személyiség kibontakoztatásának, fejlődésének elősegítése a gyermek saját adottságaihoz mérten, és módon.
- A személyiségfejlesztés során olyan magatartásformák, erkölcsi normák, kimunkálásán, megtanításán fáradozunk, amelyek az egyén és a közösség szempontjából egyaránt értékesek és fontosak
(pl. a köszönés, alkalmazkodó képesség, egymásra figyelés, elfogadás, együttérzés, egymás segítése, a mások elfogadása, kitartás, önfegyelem, jó-rossz felismerése, őszinteség, igazságosság, felelősség, stb.).
- A kreatív gondolkodást, az alkotó képzelőerőt és a fantáziát megmozgató tevékenykedtetés kibontakoztatása a művészetek pedagógiai eszközeinek alkalmazásával.
- A pedagógiai programunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését is biztosítja.**
A sajátos nevelési igényű gyermekek elsősorban gyermekek, és csak másodsorban sajátos nevelési igényűek. Ez azt jelenti, hogy a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiség fejlesztésre nekik is szükségük van. Az integráció két félt feltételez: a beilleszkedni akaró egyiket és a befogadni akaró másikat. A folyamat mindkét részről alkalmazkodást, egymáshoz való igazodást kíván. Az integráció a gyermekek vonatkozásában a sérült és a nem sérült együtt fejlesztését, közös tevékenységeiknek az adott lehetőségekhez képest maximális megvalósítását jelenti, ui. a gyermek nem tehet sem biológiai, sem szociális, sem társadalmi eltérésekből adódó hátrányairól.
- A napi életritmusba a sokmozgásos tevékenységek elemeinek beépítése, az egészséges, edzett, fejlett- és igényes mozgáskultúra kialakítása, az egészséges életmód alakítása.
- Programunkban hangsúlyos szerepet kap a prevenció (a megelőzés), amelyen a korai fejlődés tudatos támogatását értjük, mindig differenciáltan, a gyermek éppen aktuális fejlettségi szintjéhez, aktuális állapotához igazítva. Ezért tartjuk fontosnak a gyermek óvodáskor elején megjelenő önállósulási törekvéseinek maximális, átgondolt támogatását, ami felnőtt segítséggel, fokról- fokra, napról-napra magasabb követelményszintet támasztva vele szemben pozitív irányú fejlődést eredményez.
- Az óvodáskor végére szeretnénk elérni, hogy óvodánkba járó gyermekeink alkalmassá váljanak az iskolai élet sikeres megkezdésére testi, lelki, szellemi, erkölcsi és szociális téren egyaránt.

A FEJLŐDÉS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

6.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.

Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Az óvodában kiemelt a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Célunk

Olyan gyermekek nevelése, akik élményeiket, tapasztalataikat játékban, játékosan szerzik, s az így kialakult készségek, képességek elősegítik személyiségük, kreatív gondolkodásuk fejlődését, alkotó képzeletük, társas kapcsolataik alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő feltételek biztosítása a tartalmas, nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, szabad játékhoz;
- A gyermekek játéktevékenységének minőségi fejlesztése.

Megfelelő feltételek biztosítása a tartalmas, nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, szabad játékhoz

Igyekszünk olyan légkört biztosítani, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy kivel játszanak, milyen játékot, milyen témát választanak, milyen eszközökkel jelenítik meg ezt, milyen helyet választanak és mennyi ideig tart a játékuk.

Törekszünk a jól átlátható és biztonságos csoportszoba kialakítására, melyben lehetőség van többféle, állandó és variálható kis kuckók létrehozására. A kreatív tevékenységeknek, mint pl. rajzolás, festés, agyagozás, barkácsolás, stb. állandó helyük van a csoport szobában.

Tágas udvarunkon megnövekszik a játék tere, ahol az évszaktól és időjárástól függően sokrétű lehetőséget biztosítunk a tartalmas játékokra. Napirendünk rugalmasan igazodik a gyermekek szabad, elmélyült játékához. A folyamatos étkezések biztosítása és a megfelelő időkeretek lehetővé teszik,

hogy a gyermekek idejük legnagyobb részét játéktevékenységgel töltsék. Mődjük van továbbá egy játéktémát akár több napon keresztül is folytatni, hogy élményeiket minél mélyebben és gazdagabban átélhessék és feldolgozhassák.

Esztétikus, lehetőleg természetes anyagokból készült játékeszközöket biztosítunk a gyermekek számára. Fontosnak tartjuk, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelő fejlesztő játékokkal, képes könyvekkel játszanak.

A szerepjátékban való átváltozáshoz szükséges kellékeket, ruhadarabokat a kincses ládából vehetik elő. A rajzeszközöket is bátran, önállóan, szabadon használhatják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett élményeket, tapasztalatokat a gyermekek a játékban újra és újra átélhessék a saját egyéni elképzeléseik és fantáziájuk szerint.

A gyermekek játéktevékenységének minőségi fejlesztése

Törekszünk arra, hogy a megfelelő figyelemmel kísérve a játékot, abba direkt módon be nem avatkozva, a gyermekeket egy magasabb minőségű játéktevékenység felé vezessük. Akkor fejlődnek a játék által, ha ötleteinkkel, figyelmes, segítőkész magatartásunkkal továbblendítjük őket egy fejlettebb szintre, tiszteletben tartva a belső szükségleteiket is. Vannak helyzetek, játékok, amelyekben igénylik a felnőtt jelenlétét. Tapintatos, visszahúzódo magatartásunkkal társaik vagyunk ilyenkor. A játékba való bekapcsolódással megfelelő mintát adunk a közös cselekvéshez, így indirekt módon segítjük a gyermekek részvételét, szerepvállalását, s ez által játékuk is fejlődik.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Örömmel, felszabadultan játszanak;
- Képesek megszervezni játékukat, helyet biztosítani, társakat találni, ha szükséges, játékeszközöket készíteni hozzá;
- Képesek társaikhoz alkalmazkodni, együttműködni velük a játékban;
- SNI:** A játék a legfontosabb tapasztalatszerzési, és önkifejezési forma, irányítással, a pedagógus mintaadásával, irányított segítség adásával tanuljon meg gyakorló, konstrukciós, és didaktikus játékokat játszani. Egyszerű szabályjátékban részt venni, és spontán is végezzen játéktevékenységet;
- Akár több napon keresztül is képesek egy azon játéktevékenységet folytatni.

6.2. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell

biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk

Egészséges, mozogni szerető gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a mozgás megszerettetése,
- életkornak megfelelő fizikai erőnlét kialakítása,
- koordinált mozgású, kiegyensúlyozott, iskolaérett gyermekek nevelése változatos tevékenységek és megfelelő szervezeti formák alkalmazásával.

Megfelelő szervezeti formák

A **testi nevelés** kiemelkedő szerepet játszik, mivel komplex módon kapcsolódik minden egyéb fejlesztési területhez! A mozgás fejlődésével alakulnak ki azok az idegpályák, melyek segítségével fejlődik a gondolkodás, a térlátás (a tér bemozgásával), a saját test helyzete és léte a szűkebb és tágabb környezetben, a ritmus, a tánc, stb. Ezért óvodánk hangsúlyozottan segíti a gyermekek testi fejlődését:

- a helyesen összeállított napirend kialakításával,
- a csoportszobák belső terének kialakításával,
- a testi- és testnevelési színterekkel: (Csoportszobákban található és használható eszközökkel, az óvoda udvarán kialakított mozgásos játékokra alkalmas játszóeszközökkel).

A **testnevelés** a testi nevelés szerves része, mely mozgásos játékokkal, játékos testgyakorlatokkal, utánzásos gyermektornával valósul meg a mesevilág felhasználásával. Pl.: „Kullogjunk, mint a megtépázott farkas!”, „Járjunk hetykén, mint a kiskakas!”, „Görbítsük a hátunkat, mint a macska!”, stb.

Csoportjainkban nemcsak az életkori sajátosságokat vesszük figyelembe; hanem az egyéni képességeket is. Differenciáltan foglalkozunk a Sajátos Nevelést Igénylő gyermekekkel.

Óvodánkban a testnevelés kötött formában zajlik. A tiszta, tágas és jól szellőztetett tornaszoba megfelelő helyszínül szolgál a szervezett mozgáshoz. A gyermekek tornafelszerelésbe öltözve vesznek részt a tevékenységben.

A változatos gyakorláshoz sokféle kézi szer áll a gyermekek rendelkezésére (babzsák, karika, kendő, kocka, stb.). Ezek az eszközök a nagymozgások gyakorlásától a finommotorika fejlesztéséig sokféle célt szolgálnak.

Tornaszobánk bordásfallal felszereltek. Ha az időjárás lehetővé teszi, az udvar lehetőségeit használjuk ki a testnevelésre.

Az óvodáskor legjellemzőbb tulajdonságának a személyiség fejlődését döntően meghatározó mozgékonyt, mozgásos aktivitást kell tekintenünk. A fejlesztés érdekében kihasználjuk a gyermekek utánzási hajlamát, a mozgástevékenységeket utánzóképeségükre építjük. Elsődleges feladatunknak tartjuk a természetes nagymozgások (csúszás, kúszás, mászás) fejlesztését, majd ezekre alapozva alakítjuk ki a többi természetes mozgást (járások, futások, ugrások, függések, stb.), hogy a csont és izomrendszer megfelelő fejlettsége lehetővé tegye a finomabb, összerendezettebb mozgásformák kialakulását. Ehhez nyújtanak segítséget a gimnasztikai gyakorlatok és a testnevelési játékok is, melyekben a gyermekek természetes módon ismerkednek testrészeikkel, ezek során a térirányok is

bekapcsolódnak a megismerés folyamatába (mozgás iránya, testrészek egymáshoz viszonyított helyzete, stb.), és megtapasztalják a térben való mozgás (pl.: helykeresés), tájékozódás elemeit is. Nagy gondot fordítunk az egyensúlyérzék, a szem–kéz, a szem–láb koordináció, valamint az oldaliság fejlesztésére.

A rendszeres, szervezett, tervszerű mozgás elősegíti a gyermekek testi képességeinek fejlődését, lehetővé teszi a légző és keringési szervek nagyobb teljesítőképességét, erősíti a csont- és izomrendszer teherbíró képességét, a helyes testtartás kialakítását.

A kellő mértékű mozgástapasztalat megszerzésével, az észlelés fejlesztése mellett hangsúlyt kap a kézi szerek használata (finommotorika), valamint a keresztcsatornák fejlesztése is. A közös mozgás öröme túl lehetőség nyílik az értékes személyiségvonások tudatos formálására (együttműködési képesség, feladatvállalás, önzetlenség, empátia, állhatatosság), valamint a negatív jellemvonások kezelésére (önzés, szabályok megszegése, stb.) A testnevelés hatására szervezetükben létrejövő mennyiségi és minőségi változások hosszútávon kihatnak egészségükre.

Mindennapos, frissítő torna: a heti testnevelés foglalkozás alapjául szolgál, a főgyakorlat előkészítése, ill. megerősítésére. (pl.: Főgyakorlat: „Nyuszi-ugrás” – mindennapos torna alatt a kartámasz erősítésére, valamint a zsugorugrás gyakorlására irányul a felkészülés.)

Heti testnevelés foglalkozás: kiemelten egy-egy fő izomcsoportra, gondosan megválasztott fejlesztési területre irányul: (csúszás–mászás; kúszás–mászás; átbújás; függés; mélyugrás jelölt sávba; hossztenhely körüli forgás; stb.)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek szeretnek mozogni, mozgásuk összerendezett és kitartó;

Ismerik a térbeli irányokat, jól tájékozódnak;

A gyermekek nagymozgása, finommozgása összerendezetté válik, egyensúlyérzékük, mozgásos teljesítőképességük kialakul;

SNI: A mozgás életkori szükséglet az óvodás időszakban, ezt minden foglalkozás tervezésénél figyelembe kell venni. A testi egészség, erőnlét, állóképesség, ügyesség fejlesztése révén önmagához képest mutasson előrehaladást. Saját testképe, testsémája fejlődjön, mozgásai váljanak összerendezettebbé önmagához képest;

Növekszik a figyelem koncentrációjuk, feladattudatuk, együttműködésük, a szabályokat betartják.

6.3. Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkésítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus

realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk

A népi hagyomány kínálta irodalmi kincsek, az óvodás gyermekek életkorához igazodó formák megismertetése, a mesékkel, zeneiséggel elbűvölt pillanatok átélése, ennek hatására személyiségük kibontakoztatása, nyelvi képességeik fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása,
- rendszeres, többoldalú, élményszintű átélés biztosítása a megfelelő irodalmi formákkal, ezeken keresztül az érzelmi, esztétikai, értelmi fejlődés segítése,
- nyelvi képességek fejlesztése,
- megfelelő szervezeti formák alkalmazása.

A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása

Az irodalmi alkotások válogatásakor előtérbe helyezzük a magyar népi kultúrából megőrzött népmeséket, népi rigmusokat, népi játékokat, de természetesen a magyar klasszikus, és kortárs, valamint a külföldi költők, írók színvonalas munkáiból is kerül anyag az összeállításba.

Folyamatosan gyűjtünk találós kérdéseket, nyelvügyesítőket, tréfás meséket, verseket, ölbéli játékokat is. Figyelünk arra, hogy minden jelenség megfigyeléséhez, a néphagyományok megismeréséhez legyen az óvodapedagógus tarsolyában mese, vers, mondóka.

Rendszeres, többoldalú, élményszintű átélés biztosítása a megfelelő irodalmi formákkal, ezeken keresztül az érzelmi, esztétikai, értelmi fejlődés segítése

A verselés, mondókázás lehetőségét a játékban kialakuló helyzetek spontán módon teremtik meg, (s ezzel az óvodapedagógus valahányszor él is) tehát ezen alkalmak számát tudatosan tervezni nem lehet. Tervezni lehet, és kell is azonban az irányított játéktevékenység, séták, népszokások megülése alkalmával mondogatható verseket, rigmusokat, amik a ritmusok, rímek játékával szinte varázsigé – ráolvasás hatásúak. A gyermekek átérzik annak misztikus lehetőségét, hogy szavaikkal, hangsúlyaikkal,

mozdulataikkal befolyással lehetnek akár a természetre, jelenségekre is.

Még varázslatosabb világba való „bejárást” tesznek lehetővé a népmesék.

Az adott mese a ciklus több napján is megjelenik, már a megismerés fázisában is többféle módon (Óvodapedagógusi mesélés, - bábjáték, - mozgás). A már ismert mese feldolgozása változatos, dramatikus formákat felvonultatva többször is szerepet kap. Kitalálhatnak saját meséket, történeteket is. A mesében megjelenő problémaszituációt kibontva, több szempontból elemezve–játszva lehetőség nyílik az erkölcsi tartalmak (a jó győzelme a rossz felett, misztikus segítség az arra érdemesnek, idősek bölcsessége) különböző mélyebb átélésére, megértésére, a döntéshozás felelősségének átérzésére, szorongások feloldására.

Nyelvi képességek fejlesztése

Az óvodába kerülő gyermekeket – élettani sajátosságaikból fakadóan – ölbéli játékokkal, mondókákkal ismertetjük meg a szó és a mozdulat – ritmus örömteli kapcsolatával. Báb segítségével használjuk a bátortalan, nehezen beszélő gyermekeknél, a konfliktuskezelésnél, párbeszédnek megkönnyítésénél.

Az óvodáskor egészen használunk beszédfejlesztő gyakorlatokat, ezeket beépítjük a drámajátékokba, dramatizálásba. Lehetőséget adunk az improvizációra meséléskor, saját versikék fabrikálásakor. Ezáltal bővül szókincsük, fejlődik kreativitásuk, gondolkodásuk.

Megfelelő szervezeti formák alkalmazása

A közös irodalmi élmény befogadásához, átéléséhez elengedhetetlen a csendes, nyugodt légkör, a megfelelő hangulat, amit csak a kötött szervezeti forma biztosít. Ezért, ha az egész csoportnak mesélünk, mindenkivel együtt verselünk, akkor minden gyermektől megkívánjuk a részvételt, lehetőséget biztosítva a lelki távolmaradásra.

A játéktevékenység bármely percében adódhat alkalom kötetlen, néhány, vagy akár csak egy gyermeket érintő verselésre, mondókázásra, ölbeli játékokra. Ezek az örömteli pillanatok az egyéni bánásmód remek lehetőségei. Az udvaron, vagy mozgásos játékokat kísérve is alkalom adódhat mondókák, versikék ismételtetésére.

Az elalvás előtti csendes, meghitt, családi légkör megteremtése érdekében mindennap mesélünk a gyermekeknek. Törekszünk arra, hogy a mese hangulata elősegítse a szendérgés előtti állapot elérését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat;
- Várják, igénylik mesét;
- Szívesen élik át élményeiket a bábozás, dramatizálás segítségével;
- Tudnak mondókákat a természet jelenségeiről, emlékeznek kedvenc verseikre, meséikre;
- Az ismert vagy kitalált meséket mozgással, és más művészeti eszközzel önállóan is meg tudják jeleníteni;
- Életkoruknak megfelelő szókincs, választékos beszéd;
- Szereti és becsülik a könyveket, ismerik a mesekönyvek használatát.

6.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.

A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek - néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk

Zenei készségek kialakítása. Zenei élményeken keresztül a népzenei, és néptánc hagyományok csirái-, mint az anyanyelv beépüljön a gyermekek mindennapjaiba.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a felhasznált zenei anyag igényes összeállítása, mely megfelel az életkori sajátosságoknak, és a csoport összetételének,
- élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek biztosítása, melynek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet,
- változatos szervezeti formák, módszerek alkalmazásával az esztétikai érzék, az értelmi képességek, az érzelmek, a kreativitás, valamint a harmonikus mozgás fejlesztése.

Az ének, zene, énekes játék tevékenységek anyagát a korcsoportnak, és a gyermekek képességeinek megfelelő szöveges, és énekes népi gyermekjátékok közül válogattuk- ölbeli játékoktól, a különféle népi mondókákon át a bonyolultabb szerkezetű népi játékokig. A készség fejlesztés területeit korosztályok szerint jelöltük meg, mely magába foglalja az éneklési készség, hallásfejlesztés,

ritmusérzék, mozgás, térformák, hangszer használat, zenei forma érzék, zenei alkotókedv fejlesztését. Kiscsoportban elsősorban az érzelmi biztonságot nyújtó ölbéli játékokból készítettünk gyűjteményt, melyek között találhatóak altatók, ébresztők, mosdatók, etetők, cirókálók, piszézők, lovagoltatók, tapsoltatók táncoltatók, hintáztatók. A személyes játékélmény a kicsiket a közös játékban való részvételre is motiválja, később kedvet ébreszt bennük ahhoz, hogy maguk is szerepet vállaljanak az együttes játékban.

A középső csoportos gyermekek számára a mozgásfejlesztés fokozatait, térformák kialakítását emeltük ki. Összegyűjtöttük az ide kapcsolódó játékaiba hívogatókat, mondókákat, az örömteli játék élményét nyújtó kapus, vonulós futó, fogyó, gyarapodó, párválasztós énekes játékokat. Nagycsoportban a játékfűzések lehetőségeiből válogathatnak kollegáink. Itt elsősorban a komplexitásra törekedtünk. Úgy készítettünk terveket, melyekben találhatóak mondókák, dalos játékok, dalok időjárásról, jeles napokról, a hónapok, évszakok jellemzői szerint játékaiba összefűzve.

A tánc alapjait az egyszerű mozdulatok utánzás útján való ismételtetésével igyekszünk a gyermekekhez közel hozni. A legfontosabb az egyszerűség, és az önkéntesség, melyben a kötött mozdulatokban rejlő változatosság, és a zenével való összhang egyre teljesebb élménye ötvöződik. Tervezett zenei tevékenységek során a feladatok változatosságával motiváljuk gyermekeinket, így a szabad játékban élményeik újra rendezésével teremtik meg a tanult zenei formák alkalmazását. Az örömteli játékhoz nyugodt, légkört, megfelelő helyet, és változatos eszközöket, hangszereket biztosítunk. Igyekszünk kihasználni a mindennapok során spontán adódó zenei-játék lehetőségeket, a csoportszobában, és az udvarunkon is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek örömmel, és felszabadultan énekelnek;
- A gyermekek szívesen vesznek részt ének-zenei tevékenységekben;
- A megismert zenei formákat változatosan, és kreatívan alkalmazzák;
- Biztonsággal használják az egyszerű ritmushangszereket, illetve mozdulatokat a dalok, mondókák egyenletes lüktetésének, motívumhangsúlyának érzékeltetésére;
- Megkülönböztetnek zenei fogalom párokat, hangszíneket;
- A táncot, mint mozgásformát, és mint tevékenységet, változatosan, és örömmel használják.

6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az óvodapedagógusok az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezek tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló –, térbeli tájékozódó - és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Célunk

Hozzuk felszínre a gyermekek élmény- és fantáziavilágának motívumait a mindennapokat átható, folyamatos, szabad önkifejezés, a művészeti, ábrázoló tevékenység által.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek rajzolásához (mintázás, kézimunkázás) biztosítsa a feltételeket biztosítsa, hogy a gyermekek életkori sajátosságai érvényre jussanak
- ismerkedjenek meg az új, modern vizuális technikákkal, a hozzá tartozó eszközökkel, amely által fejlődik kreativitásuk, alkotókészségük, és önbizalmuk,
- a gyermekeket meg kell tanítani az eszközök helyes fogására, megfelelő használatukra, és tisztántartásukra,
- a gyermekek tér, forma, és színeképzetének gazdagítása,
- a folyamatos alkotótevékenység feltételeinek megteremtése csoportszobában, és az udvaron egyaránt,
- az alkotáshoz és befogadáshoz szükséges készségek fejlesztése,
- a tevékenység mindennapos öröm és sikerek forrása legyen.

Óvodába lépéskor a gyermekek nagy része már ismeri a síkbeli ábrázolás néhány technikáját, már tud ceruzával, ecsettel nyomot hagyni a papíron. Erre alapozva bővítjük technikai palettájukat és fejlesztjük az ezekhez szükséges képességeiket, hogy egyre kifinomultabb műveket hozzanak létre.

Megismerik a térbeli és tárgyalkotó technikákat, melyek által fejlődik térbeli látásmódjuk. Az lisztgyurmázás segítségével a képlékeny agyagból készítenek tartós tárgyakat sodrással, gömbölyítéssel, lapítással, nyújtással, stb. A barkácsolási technikákkal megmunkálnak, összeszerkesztenek alapanyagokat, tárgyakat, eszközöket készítenek. A papírból játékokat, díszeket készítenek hajtogatással, vágással, tépéssel, ragasztással.

A különböző díszítőtechnikával, mint a mintázás, ragasztás, vágás az alkotásaikat esztétikusabbá tehetik. A népi kismesterségek már régről kifinomult technikáinak egy része az óvodás korú gyermekek számára könnyen elsajátíthatóak. Ezzel gazdagítjuk technikai eszköztárukat. Fonások, szövések segítségével szép fonal és textiltárgyakat hozhatnak létre természetes anyagokból. A finommozgásuk fejlesztéséhez nagymértékben hozzájárul a gyöngyfűzés, gyöngyszövés, amivel korcsoporttól függően nagy, majd egyre apróbb gyöngyből hozhatnak létre szebbnél szebb tárgyakat, mely munkáknál a fejlettségi szinttől függően a mintázatok bonyolultsága változik, nehezedik. Fantáziájuk, színviláguk, kreativitásuk, kibontakoztatását elősegítve komplex fejlesztésben kapnak segítséget a fejlődéshez.

Minden technikához megfelelő minőségű, gyermekméretű eszközöket, biztosítunk. Megtanítjuk a gyermekeknek ezek biztonságos, rendeltetészerű, eredményes használatát. Az anyagok sokfélesége a gyermekeknek főleg tapintási tapasztalatokat adnak. Megismernek sokféle felületű, keménységű, állagú anyagot, ezek jellemző tulajdonságait, formálhatóságuk, alakíthatóságuk módját, lehetőségeit. Óvodai kirándulások alkalmával, előfordulási helyeiktől maguk is részt vehetnek ilyen természetes anyagok gyűjtésében, mint a vessző, botok, termések, levelek, stb. Az alapanyagokat a gyermekek számára elérhető helyen, esztétikusan tároljuk.

Amikor a gyermekek a különböző technikákban megfelelő jártasságra tesznek szert, lehetővé tesszük számukra, hogy azokat szabadon is alkalmazzák, hogy játékuhoz ötleteik és szükségleteik alapján tárgyakat, eszközöket készíthessenek. Így kreativitásuk fejlődik és játéku is gazdagodik.

Elsődleges feladatunk, hogy közlési vágyat ébresszünk gyermekekben, mely előfeltétele az önkifejezésnek.

Ráébrednek munkáik, tárgyaik, egyedi értékére és elismerik társaik által alkotott dolgok értékeit is. Pozitív érzelmi viszonyt alakítunk ki az esztétikum (környezet, tárgyak, minták, színharmónia, stb.) iránt. Ez a harmónia a lelki egészségükre, ízlésvilágukra is hatással van.

Az alkotó tevékenységek személyiségformáló erőként hat a problémamegoldó, ábrázoló, alkotókészségükre, színesítik fantáziájukat, gazdagítják játékuat. A kezdeti, lendületes nagymozgással járó ábrázolás fokozatosan a cselekvések, alkotások hatására és a változatos technikák gyakorlásának eredményeképpen egyre finomabb mozgássá rendeződik, miközben pszichikus funkcióik is fejlődnek.

Folyamatos alkotótevékenység feltételeinek megteremtése

Óvodánkban kialakítottuk az elmélyült alkotótevékenység végzéséhez fontos feltételeket, a nyugodt légkört és az esztétikus környezetet.

Az alkotás folyamatosságát, mindennapokba való beágyazódását a sokoldalú, egyéb tevékenységekkel való összhangban a komplexitás biztosítja.

A gyermekeknek mind délelőtt, mind a délutáni játékidőben lehetőségük van az ábrázolótevékenységeket végezni, a megkezdett munkájukat folytatni, illetve befejezni. Erre a csoportszobában állandó helyet biztosítunk, de az udvaron is az időjárástól függően sokrétű tevékenységet nyújtunk a számukra.

Bátorítjuk önálló kezdeményezéseiket, lehetőség szerint támogatjuk ezeket, igény szerint segítünk a szükséges feltételek megteremtésében. A tervszerű, szervezett, tematikus ábrázolótevékenységekben lehetőséget adunk, hogy a gyermekek bármikor bekapcsolódjanak, kedvük szerint végezzék, akár több napon keresztül is folytassák az alkotást.

Általános és kiemelt technikák

- Rajzolás különböző eszközökkel, ceruza, zsírkréta, aszfaltkréta, stb.;
- Festés különböző technikákkal (ecsettel, kézzel, dugóval, fröcsköléssel, stb.);
- Vágás, nyírás, tépés, ragasztás, hajtogatás,
- Formázás, gyurmázás,
- Gyöngyfüzés
- Különböző technikák természetes anyagokkal (levelek, termések, stb.);
- Textilből készült tárgyak, képek;
- Szabodon választott egyéb technikák.

A fejlődés várható jellemzője óvodáskor végére

- Szívesen vesznek részt rajz, ábrázolási, és kézműves tevékenységben;
- Élményeiket, érzéseiket alkotó tevékenység által szabadon fejezik ki;
- Alkotásaikban egyéni módon jelenítik meg elképzeléseiket, élményeiket;
- Színhasználatuk gazdag;
- Ismerik, kreatívan és szabadon használják a megismert anyagokat, technikákat;
- Az eszközöket helyesen, biztonságosan, biztonsággal használják;
- Emberábrázolásuk koruknak megfelelő;
- Igényük van esztétikus környezetre;
- Különbséget tudnak tenni szép és csúnya közt, ismernek képzőművészeti alkotásokat.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában.

6.6.1. Környezet megismerésére nevelés

Célunk

Keltsük fel érdeklődésüket a természeti és társadalmi környezet összefüggései iránt, csodálkozzanak rá jelenségeire, tapasztalják meg változásait, kutassák titkait.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő, változatos tartalmak kiválasztása a természeti és társadalmi környezet témaköréből,
- a gyermekek értelmi képességeinek, érzelmi motivációinak és esztétikai érzékének fejlesztése a környezet megismerése iránt felkeltett érdeklődéssel,
- megfelelő szervezeti formák alkalmazása.

A gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő, változatos tartalmak kiválasztása a természeti és társadalmi környezet témaköréből

Felkeltjük érdeklődésüket a természet jelenségei, változásai és ezek következményei iránt. Felhasználjuk ehhez a néphagyományban összesűrűsödött, és a természet jelenségeire épülő, azok megfigyeléséből származó tapasztalatokat (pl.: a természet körforgása, természeti erők stb.). Csatlakozunk a Föld napja, a Víz világnapja, a Madarak és fák napja eseményeihez.

Megfigyelgetjük a növény- és állatvilág szűkebb és tágabb környezetünkben megnyilvánuló, minden pillanatban jelenlévő csodáit.

Felfedeztetjük velük testrészeik, érzékszerveik működését, fontosságát. A testséma kialakulása elengedhetetlenül szükséges az „énkép” megszületéséhez.

Tapasztalatokat szereztetünk velük a bennünket körülvevő tárgyi és anyagi környezet sokaságából.

Cselekvő részvétellel juttatjuk őket élményekhez, tapasztalatokhoz, keresünk és találunk válaszokat kérdésekre, jelenségekre, viszonyokra, történésekre.

Ráirányítjuk figyelmüket az őket körülvevő felnőttek világára. A „valahova tartozás”, a család, a felnőttek munkájának ismerete hozzásegíti a gyermekeket az emberek világában való eligazodáshoz.

A gyermekek értelmi képességeinek, érzelmi motivációinak és esztétikai érzékének fejlesztése a környezet megismerése iránt felkeltett érdeklődéssel

Az ismeretek sokoldalú megszerzése, komplex feldolgozása, tapasztalatok átélése, ok-okozati összefüggések felfedezése kísérletezés, a gondolkodási műveletek fejlesztése által, kiváltja a gyermekekben az intellektuális aktivitás szükségletét. A tévedés lehetőségének megengedésével, új utak, más megközelítések keresésével valódi tapasztalatokhoz jutnak.

Az intellektuális aktivitást a gyermekek állandó érdeklődési vágya tartja fenn, mely érzelmi meghatározottságukból fakad. Ezt a motivációs erőt használjuk fel arra, hogy a gyermekekben a megismerés vágya, a kutatás igénye folyamatosan munkálkodjon. Ennek hatására pozitív érzelmi viszony, tevékeny hozzáállás alakul ki környezetükkel kapcsolatban, melyben megjelennek ismereteik, tapasztalataik, végül az aktív, környezettudatos magatartás.

Az általunk biztosított esztétikus környezetből kiindulva rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, és megtapasztalhatják, hogy maguk is képesek pozitívan befolyásolni környezetük esztétikai minőségét.

Megfelelő szervezeti formák alkalmazása

Óvodánk udvara lehetőséget nyújt, hogy minden évszakban biztosítsuk a gyermekek számára a szabad levegőn való tartózkodást. Az udvar lehetővé teszi, hogy játék során spontán és irányított módon tapasztalatokat is szerezzenek, rácsodálkozzanak a természetre, az évszakok változásaira.

Rendszeresen szervezünk sétákat az óvoda környékére, kirándulásokat közintézmény-látogatásokat (fogorvosi rendelőbe, könyvtárba), emellett kihasználjuk a spontán játék nyújtotta lehetőségeket. Ha az adott téma a közvetlen tapasztalatszerzésre nem ad lehetőséget, törekszünk a minél sokoldalúbb élményszerzésre, mely a játékot, mint tevékenységi formát használja fel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Érdeklődve fordulnak a természet felé. Különbséget tudnak tenni élő és élettelen között, ismerik a természet körforgását;
- Ismerik és megnevezik a közvetlen környezetükben élő állatokat, növényeket, természeti helyszíneket, jelenségeket;
- Tisztában vannak az emberi szervezet alapvető funkcióival, kialakult „énképük” van;
- Eligazodnak az őket körülvevő tárgyi környezetben;
- Megtalálják helyüket szűkebb és tágabb közösségükben;
- Szívesen végeznek elemi kísérleteket;
- Észreveszik és élvezik a természet esztétikumát. Szeretik és óvják a természetet. Környezetük alakításában aktívan részt vesznek;
- Ismerik a természetjárás alapvető szabályait.

6.6.2. Matematikai tapasztalatok szerzése, mennyiségi, formai összefüggései

Célunk

Olyan játékos légkörben nevelkedjenek gyermekeink, ahol a játékból fakadó matematikai problémák megoldása gondolkodásra készíteti őket, és ahol a gondolkodás élvezetes játéktevékenység számukra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- minden tevékenységben felmerülő matematikai lehetőségek, problémahelyzetek kihasználása,
- matematikai játékok szervezésével a gyermekek gondolkodásra készítése, logikai készségük fejlesztése,
- matematikai képességek fejlesztése, a problémamegoldáshoz való pozitív érzelmi viszony kialakítása,
- változatos szervezeti formák alkalmazása.

Nem csak a játék, hanem a gyermek összes tevékenysége során adódhat olyan lehetőség, amely matematikai problémahelyzetet hordoz magában. Ezt kihasználva, az óvodás korban megismerhető matematikai műveletek ismeretében, a játékba, tevékenységbe ágyazva gondolkodtatjuk a gyermekeket.

Elsődlegesnek tarjuk, hogy minden matematikai tartalom sokirányú, személyes tapasztalatszerzés útján jusson el hozzájuk, az ezekkel való találkozás jelentsen élményt és kihívást számukra.

Az érzékelés, észlelés fejlődése érdekében a gyermekeket a dolgok, tárgyak tulajdonságainak minél alaposabb megismerésére ösztönözzük. Az eredményes problémamegoldáshoz elengedhetetlenül szükséges, hogy figyelmüket szándékosan is tudják meghatározott dolgokra irányítani. Az érdekes tevékenységek közben, az önállóan, játékosan megismert tényeket, összefüggéseket, műveleteket megjegyzik, így fejlődik emlékezetük. Az eközben összegyűlt megoldási módokat hasonló helyzetekben felidézhetik. A képzelet fejlődése érdekében arra bátorítjuk őket, hogy egy-egy feladatot többféleképpen próbáljanak megoldani. Keressék a problémákat, és törjék a fejüket azok megoldásán. A gyermeki érdeklődés irányító, mozgató tényezői az érzelmek. A tapasztalatszerzés vágyát, a problémamegoldás akarását az érzelmi állapot vezérli. Ezért fontos számukra, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a problémakeresés, a megoldás, a tapasztalatszerzés iránt.

Óvodánkban a matematikai tapasztalatszerzés kizárólag játékos formában valósul meg. Erre adódhatnak egyrészt spontán lehetőségek, melyeket a nap során, a különböző tevékenységekben érhetünk tetten, és használhatunk ki. Mondókák, versek, gyűjtögetések, kézműves tevékenységek közben, komplex módon megjelenhetnek matematikai tartalmak. Másrészt tervszerűen szervezünk olyan játéktevékenységeket, melyben az egyes matematikai műveletek körében szerezhetnek tapasztalatokat a gyermekek.

Szakmai felkészültségünk a garancia arra, hogy kellően megalapozott, egymásra épülő matematikai tapasztalatok biztos alapot nyújtanak a gyermekek számára.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Képesek valamilyen szempont szerint tárgyak rendszerezésére, halmazok alkotására;
- Tudnak mérni, képesek mennyiségek összemérésére;
- Szívesen játszanak a számokkal, számlálnak;
- Felismerik és megnevezik a környezetükben előforduló egyszerűbb formákat;
- Ügyesen építenek a környezetükben található tárgyakból, elemekből;
- Eligazodnak térben és síkban;
- Örömet lelik matematikai problémák keresésében és megoldásában.

6.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal azonosságot mutató egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka;).

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk

A gyermekek képesek legyenek a kívülről és belülről jövő igényeknek megfelelően, lehetőségeikhez, fejlettségükhöz képest önállóan ellátni a saját személyükkel kapcsolatos, a közösségért végzett és az alkalmi jellegű munkatevékenységeket. Szívesen végezzék el ezeket a munkákat. Ismerjék fel ezek fontosságát, hasznos voltát. Ezáltal fejlődjön közösségi magatartásuk, önállóságuk, erkölcsi érzékük, kreativitásuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek fejlettségéhez igazított munka jellegű tevékenységek alkalmazása,
- Szokások, szabályok kialakítása, megfelelő munkaeszközök biztosítása,
- Esztétikai, erkölcsi érzék fejlesztése a pontos, alapos munkavégzés igényének kialakítása által,
- Érzelmi nevelés az elvégzett munka iránt érzett öröm által.

A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei

- Megfelelő munkaeszközök (célszerűség, méret, anyag, stb.) rendben tartása, tartsuk azokat hozzáférhető helyen, ahonnan a gyermekek el tudják venni, majd helyére tudják tenni;
- Elegendő idő a munka elvégzésére úgy, hogy közben a gyermekeknek ne kelljen egymásra várniuk;
- A megfelelő helyet a rendelkezésre álló térben jelöljük ki, vagy megfelelő átrendezéssel teremtünk meg azt, ahol az adott feladat kényelmesen, másokat nem akadályozva elvégezhető;
- Légkör: nyugodt, békés hangulatban a gyermekek önállóan tevékenykedjenek, de bármikor legyen lehetőségük egymástól vagy a felnőttől segítséget kérni;
- Az óvodapedagógus mindvégig támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira;

Az egyes munkafajtákat fokozatosan kell bevezetni, a munkafogásokat egyenként kell bemutatni, gyakorolni, a munka mennyiségét fokozatosan, az egyén fejlettségi szintjéhez mérten lehet növelni;

Mindig értékelni kell a gyerekek munkáját!

A munkafeladatot soha ne adjuk büntetésként, sőt inkább jutalom, kitüntetés legyen.

Eleinte az elvégzett tevékenység feletti közös öröm domináljon feltétlenül, majd az ismeretek pontosabbá válásával a készségek fejlődése során lassan ki kell alakítani a követelményeket, amelyeket mindvégig differenciáltan kell kezelni, a gyermek egyéni fejlettségét figyelembe véve;

Fogadjuk el, hogy minden gyermeknek lehet „kedvenc” munkája, amit szívesen végez, amiben esetleg ügyesebb is, mint a többiek, így e munka gyakori végzése fokozott sikerélményhez juttatja.

A munkafajták és fejlődésük

Minden munkafajta bevezetése hosszú átmenettel valósítható meg, és sok-sok gyakorlással. Egy-egy részmozzanat megtanításával előkészíthető az új feladat bevezetése.

Önkiszolgálás: testápolás, étkezés, öltözködés;

Környezet rendjének megőrzése;

Alkalomszerű munkák

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek kitartóan, jókedvvel, igényesen, önállóan végeznek munka jellegű tevékenységeket;

Szükség esetén képesek maguk is megszervezni azokat;

A vidáman elvégzett munka eredménye örömmel tölti el őket;

Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat, felelősséggel végzik el azokat;

SNI: Képességeihez mérten vegyen részt a közösségi munkatevékenységekben, önkiszolgálási feladatokban – segítséggel – mutasson előrelépést, haladást az önállóság felé;

Környezetük rendjének megóvásában illetve környezetük átalakításában egymással együttműködve, tevékenyen részt vesznek.

6.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

az utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alakítása),

a spontán játékos tapasztalatszerzés,

a cselekvéses tanulás,

a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,

az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,

a gyakorlati probléma megoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

7. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS PEDAGÓGIAI FELADATAI

7.1. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelése, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Óvodánk részt vesz a szakértői rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű- értelmi, beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelésében,, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint a napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a SNI gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Alapelveink:

- a sérült ember is egyedi, megismételhetetlen, ezért sajátos nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényel ugyanúgy, mint bárki más,
- elsősorban ember, s csak aztán sérült,
- nem helyette kell cselekednünk, hanem a szükséges feltételeket kell megteremtünk.
- SNI gyermek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését
- biztosítjuk a SNI szerinti környezetet, személyi és tárgyi feltételeket (amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk)
- az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki

Az integrált nevelés várható előnyei:

- mind a befogadó, mind az SNI gyermek személyiségére pozitív hatással lehet, empátiás készségük fejlődik a másság megismerésével,
- az SNI gyermek szociális készségei, alkalmazkodó képessége fejlődik, beilleszkedik ép társai közé.
- előkészíti az iskolai integrációt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából várható előnyök:

- konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el,
- megtanul küzdeni, nő a kitartása,
- megsokszorozott szociális kölcsönhatások érik,
- társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el,
- fejlődik az alkalmazkodó képessége,
- szocializációja magasabb szintet ér el.

A normál fejlődésű gyermek szempontjából várható előnyök:

- megismerkedik a mássággal, tapasztalatokat szerez,
- fejlődnek a morális értékei (empátia, segítőkészség, tolerancia),
- megtanulja az együttműködés más formáit,
- elfogadóbbá válik,
- önismerete, önértékelése erősödik,
- fejlődik az alkalmazkodóképessége.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják,

a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia, az egyéni fejlesztési tervhez pedig szakirányú végzettségű gyógypedagógus közreműködése szükséges.

Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletnek kialakulását.

- Fokozott figyelmet fordítunk a SNI gyermek és családjaik estében az adatvédelemmel és a személyes jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai:

- a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása,
- a sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra támaszkodás, ezek fejlesztése
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése,
- a fejlesztés rövid távú céljait, minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A rehabilitáció fő területei:

- az észlelés - vizuális, akusztikus, taktilis - fejlesztése
- motoros készségek fejlesztése
- a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése
- szociális készségek fejlesztése
- kognitív készségek fejlesztése
- önellátás készségeinek fejlesztése

A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára:

- az óvodai dolgozók és a szülők, és a csoportba járó gyermekek megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásáról, és a vele való együttműködésről!
- sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása,
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes,
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

7.2. Óvodánkban megvalósuló integrált nevelés

Cél: A Szakértői Bizottság által SNI-nek nyilvánított gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az integrált óvodai nevelés keretében.

Feltétel: Az integrált nevelés hatékony működéséhez szükséges, hogy az óvodapedagógusok nyitottak legyenek a befogadáshoz, elsajátítsák a befogadáshoz, az egyéni bánásmód és differenciált központi neveléshez szükséges készségeket.

Fontos az integrációt támogató környezet, az óvodai intézmény felkészítése az integrált pedagógiai programok befogadására, alkalmazására.

Tevékenységek:

- helyzet-, állapot felmérés, igények felmérése,
 - az integráció személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése; kapcsolatfelvétel szakemberekkel (a felmerülő szükségletek alapján),
 - együttműködési formák és szintek megbeszélése, megállapodás,
 - az óvodai és szülői közösség minden szintjének felkészítése,
 - a fejlesztő eszközök, speciális eszközök beszerzése, a fejlesztőhelyiség berendezése (a gyermekek szükségleteinek figyelembe vételével),
 - az integrált nevelés megvalósítása megfelelő szakemberekkel, egyéni és csoportos formában,
- A célirányos, sérülés-specifikus fejlesztés lehetővé teszi a továbbiakban az iskolai kudarcok csökkentését, képességeik kibontakoztatását, segít megfelelő iskola kiválasztásában, előkészít az iskolai életre.

Az óvodai felvétel feltételei:

- betöltött 3. életév,
- közösségbe illeszthetőség, integrálhatóság,
- óvodaérettség
- alapfokú önkiszolgálási szint megtaníthatóságának jelei,
- a gyermek mindenekfelett álló érdekeit szolgáló, és a tényleges fejlődést biztosító megállapodás az óvoda, és a szülő, gondviselő között,

Óvodakezdéshez szükséges dokumentumok:

- orvosi diagnózis, vagy a vizsgálat folyamatáról szóló igazolások,
- a megelőző pszichológiai, gyógypedagógiai vélemények, vizsgálati eredmények,
- a szükséges otthoni gyógyszerekről szóló szakorvosi vélemény,
- a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok Szakvéleménye, azok javaslatai, a szakmai ellátásra, fejlesztésre vonatkozó előírások.

Az integrált nevelés célja:

- a Szakértői Bizottság szerint a 3–7 éves integrálható SNI gyermekek normál közösségbe való beillesztése, befogadása, nevelése,
- a sajátos nevelési igényből következő hátrányok csökkentése,
- az ép és a sérült gyermekek közötti kölcsönös elfogadás, és tolerancia kialakítása,
- az SNI gyermekek nevelése, fejlesztése a túlterheltség elkerülésével,
- fejlesztésük megvalósulása a számukra megfelelő területeken,
- az adott gyermek fejlődésének üteméhez igazított elvárások,
- a megfelelő iskolai életre való felkészítés.

Feladataink, a kitűzött célok elérése érdekében:

- szakemberek, gyógypedagógusok segítségével, irányításával rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztés,
- a sérült területek, képességek fejlesztése, kompenzálása játékos, életkorhoz igazodó, (terhelhetőséghez is), egyéni, (külön) és csoportos (közös) foglalkozási formában,
- differenciált, egyéni bánásmód az eltérő ütemű fejlődés lehetőségének biztosítása,
- az SNI gyermek szocializációjának elősegítése, önállóságra nevelés.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak biztosítják:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet, és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz,
- a gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges

kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

1. szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít
2. a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén- eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
3. egy-egy nevelési helyzetet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
4. alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
5. együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

□ **A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:**

1. segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását
2. javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
3. segítséget nyújt a szükséges speciális (segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről
4. együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
5. segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
6. kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
7. részt vesz a befogadó közösség felkészítésében
8. részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában

Az óvoda humán erőforrásai, személyi feltételek

Személyi erőforrásként biztosítjuk a megfelelő szakember ellátottságot. Az SNI gyermekek létszáma és sérülésük súlyossága függvényében alkalmazzuk a szakembereket, (a fogyatékoságnak megfelelő végzettségű gyógypedagógust), a nevelő munkát segítőköt, pl. gyógypedagógiai asszisztenst.

Gyógypedagógus alkalmazása

Az óvodában gyógypedagógus-logopédus segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelő munkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez. Az óvodában integráltan nevelkedő SNI-s gyermekek sérülés specifikus ellátásához az óvoda igénybe veszi a pedagógiai szakszolgálat utazó szakembereinek hálózatát.

Tárgyi feltételek

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása biztosítja a célok megvalósítását. Az eszközöket, felszereléseket a ténylegesen ellátott feladatok arányában, fokozatosan teremtjük elő. A hatékony egyéni, és kiscsoportos fejlesztéshez rendelkezésre áll megfelelő helyiség, melyek nagysága, bútorzata, mérete, formája, funkciói, felszereltsége alkalmazkodik, és illeszkedik az SNI gyermekek alapító okiratban felsorolt sérüléséhez. Rendelkezünk külön logopédiai szobával, és mozgásfejlesztő helyiséggel is. A tágas csoportszobák elegendő teret, és megfelelő helyet biztosítanak a szabad játékhoz; különböző játéktevékenységekhez, mozgásos, énekes, ill. szabályjátékokhoz, spontán, szabad mozgáshoz, az étkezéshez, esetleges gondozási feladatokhoz, személyes tárgyak tárolásához, **a teljes elkülönüléshez viszont nem.**

A gyermekek önállóságának, alkalmazkodásának kialakulásában segítségünkre van a berendezések mobilitása, a terem igény szerinti alakíthatósága.

Az udvari, csoportszobai játékok, felszerelések szolgálják a gyermekek közös együttjátásának lehetőségeit.

Szakirodalom olvasása, nevelési, gyógypedagógiai folyóiratok beszerzése, nyomon követése folyamatos. A Faliújságunk több funkciós, létrejött egyrészt a gyermekek által készített munkák kihelyezése céljából, valamint külön területen a szülők számára, mint információs csatorna, aktuális, közérdekű hírek, újdonságok tájékoztatására.

Az óvodai élet megszervezése, szervezeti keretek

Az óvodai élet megszervezése a hagyományos óvodai élet szervezésétől nem tér el, hanem kiegészül a speciális ellátásokkal, fejlesztésekkel. Az általános napi- és heti rend mellett, párhuzamosan pontos időbeosztás szerint történnek a fejlesztő foglalkozások. Fontos a tevékenységek közti harmonikus arányok betartása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A csoportok szervezése

Az SNI gyermek felvételéről, ellátásának tényleges biztosítottságáról az óvoda vezetője dönt. Az óvodai csoport létszám maximum 25 fő.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos kettő gyermekként, vehető számításba.

Napirend

A napirend során mindig csak annyi segítséget kap a gyermek, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges. A napirend összeállítása tükrözi az SNI gyermekek igényeit, szükségleteit. Más a tevékenységi idő, hosszabb az étkezés időtartama, a gyermek gyorsabban elfárad, több, vagy gyakoribb pihenésre van szüksége.

Az együttes (csoporttal közös) és a külön fejlesztés időtartama, aránya a lehető legoptimálisabb az SNI gyermek egyéni szükségleteihez viszonyítva.

Heti rend

A foglalkozások az SNI gyermekek számára kötelezőek! A kötött foglalkozások heti szervezett beosztása, a gyógypedagógus meghatározott közös foglalkozásokon történő részvétele stabil keretet biztosít sérült gyermekek fejlesztéséhez.

Az SNI gyermekek fejlesztésének napra megjelölt ideje meghatározott.

A dokumentációk

Az óvodapedagógus részéről:

Felvételi- és mulasztási naplóban a szakvélemény számát, a felülvizsgálat időpontját, a BNO kódot kell nyilvántartani.

A gyógypedagógusok részéről:

Egyéni fejlesztési tervek, foglalkozási napló vezetése,

A gyermekek értékelése, a fejlődés mutatói:

Az értékelés alapja az a komplex gyógypedagógiai, pszichológiai, logopédiai vizsgálat és dokumentáció, melyet az óvodába lépéskor (beszoktatási idő után) a szakemberek végeznek el.

A fejlesztés színterei:

az erre a célra kialakított fejlesztő helyiségben, egyéni vagy kiscsoportos szervezési formában logopédiai szobában

. Csoporton kívül:

egyéni, ill. kiscsoportos fejlesztések tartása, rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztés,

- kapcsolattartás feladatai,
- külön fejlesztési program kidolgozása, (együttműködik benne az óvodapedagógus is),
- az együttnevelés érdekében rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység végzése, sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása, használata

Az SNI gyermek beszoktatása, szociális készségeinek, kapcsolatrendszerének fejlesztése:

Fokozatos beszoktatás (időtartamban, a szülővel közösen bent töltött időben, majd nélküle, a szociális kapcsolatban, tevékenységi területekben, csoportban eltöltött időben).

A gyermekcsoport felkészítése:

A gyermekek csoportba való beszoktatásakor tartózkodunk az SNI-s gyermekek elkülönítésétől. A csoportban elhelyezett gyermekek száma 1-2 fő.

Ez az egészséges gyermekközösség szociális készségeinek, toleranciájának, az elfogadás, megértés attitűdjének kialakításának eszköze is lehet.

A gyógypedagógus fejlesztő tevékenysége:

Jellemző az általános céloknak megfelelő fejlesztési feladatok ellátása, kiegészülve a differenciálás biztosításával.

Külön, egyéni fejlesztő tevékenység formájában:

- sérülés-specifikus egyéni fejlesztés,
- a Szakértői Bizottság véleménye, javaslatai alapján, ennek értelmezésében és a mindennapi gyakorlatba való átültetésében, megvalósításában a gyógypedagógus segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak;
- a gyógypedagógusi kompetencia javaslattétele a nagycsoportos óvodás iskolaérettségére.

Az ellenőrzés formái, gyakorisága:

- dokumentációk ellenőrzése, igazolása

A gyógypedagógus és az óvodapedagógus érintkezési formái:

- megbeszélés, tanácsadás,
- írásbeli rögzítések, szakmai konzultáció.

Egyeztetések, egymás munkájának összehangolása:

. Az óvodapedagógusok kötelessége értesíteni a gyógypedagógust, ha a gyermek hiányzik, vagy hosszasan távol marad az óvodától.

A dajkát, segítőköt is közösen készítik fel a sérült gyermekek fogadásával, nevelésével, gondozásával kapcsolatos gyakorlati teendőkre, amelyeket a Napirendben is rögzítenek.

Elvárások:

A család elvárása az óvoda felé:

- a gyermek integrálhatósága esetén a befogadása, pozitív példa nyújtása,
- a gyermek önmagához képest történő fejlesztése a szakszerű ellátás következtében,
- testi, lelki épségének megóvása,
- legyen partner az óvoda a gyermek nevelésében.

A fenntartó elvárása az óvoda felé:

- az SNI gyermek kapja meg a sérülés-specifikus ellátást, az esélyegyenlőség biztosítva legyen.

A gyermekek elvárása az óvoda felé:

- legyen olyan hely, ahol jó lenni, sokat lehet játszani, biztonságban érzi magát, odafigyelnek rá és törődnek vele,
- egyéni bánásmódban részesül, megkapja a sajátos nevelési igényének és egyéniségének legmegfelelőbb ellátást, játszva tanul.

Az óvoda elvárása a fenntartóval szemben:

- biztosítsa az integráció személyi és tárgyi feltételeinek megvalósítását, finanszírozását

Az óvoda elvárásai a szülővel szemben:

- a gyermek érdekeit mindenkor szem előtt tartó, együttműködő, egymást (gyermek, gyógypedagógus, óvodapedagógus, óvoda), kölcsönösen segítő, megsegítő magatartásforma kialakítása, betartása,
- időhatárok betartása.

Az óvoda elvárásai az egészséges gyermeket nevelő családokkal szemben:

- elfogadás, tolerancia,
- tartózkodás a diszkriminatív magatartásformáktól, megnyilvánulásoktól.

7.3. Az SNI gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során

7.3.1. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. Az enyhe fokban értelmi fogyatékosok személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével, funkciózavarával függ össze. A fejlődést akadályozó okok nem kizárólag a gyermek biológiai, pszichológiai okaiban keresendők, hanem igen gyakran a családi, szociális-kulturális környezet kedvezőtlen hatásaiban is.

Jellemző rájuk:

- a kognitív funkciók lassúbb fejlődése,
- a megértés, és nyelvhasználat lassabban alakul ki,
- a kifejező beszédkészségek hiányosak, és ezek lassítják az önállósodás kialakulását is,
- tanulási helyzetben megfigyelhetők: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.

A tanulási zavar csökkentéséhez speciális szakemberre (gyógypedagógus, gyógypedagógus-logopédus), és speciális terápiás eljárások alkalmazására van szükség. A „korai” segítség így a felismerés megfelelő idejét jelenti, amikor a fejlődésben mutatkozó zavar érzékelhető és beavatkozást igényel.

A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosít:

- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,

az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. Az egymáshoz való közeledés, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztése a csoportos foglalkozásokon valósítható meg.

Az óvoda szerepe

- a testi, és pszichés fejlődés közti ütembeli eltérés csökkentése,
- az önmagát ellátni tudás képességének kialakítása,
- a kapcsolatteremtő képesség megsegítése,
- a cselekvések utánzása,
- a motiváció erősítésében, és a játszani tudás megalapozásában rejlik.

7.3.2. A beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív (beszéd megértés) vagy expresszív (kifejező nyelv) (beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg, a gyermek komplex állapotfelmérése alapján.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kis csoportos fejlesztési formában.
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérésének elősegítése.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- olyan beszédhelyzetek teremtése, amelyek a beszédgátolt gyermeket is szóra bírják, de teret engednek az egyéni az egyéni véleménynek, az átélt élmények közlésének, a képzelt események, történések elmondásának,
- az óvodapedagógus beszédmintát közvetít, és mint követendő beszédviselkedést is felszínre hozza,
- az óvodapedagógus beszéde a gyermek számára mindig egyértelmű, világos, példamutató és érthető, mely utánzásra készíteti a gyermeket, viszont nem alkalmazhat direkt, okító javítást, és nem minősítheti a gyermek beszéd

7.3.3. Az enyhén mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása, és/vagy funkció zavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A 3–7 éves integrálható mozgáskorlátozott gyermekek az óvodai nevelés során, szociálisan, értelmileg és érzelmileg is érettebbé válnak az iskolai életre. A mozgássérült gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik.

Csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata.

Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítélet-mentességre lehet építeni. Ezzel a későbbi társadalmi integrálódás, a természetes elfogadó attitűd kialakulását segíthetjük, valamint, lehetőségük lesz megtanulni a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányát.

Ismerkedés az óvodával

A szülőknek lehetőséget kell adni, hogy gyermekükkel a beszoktatás előtt látogassanak el az óvodának abba a csoportjába, ahova a gyermek felvételt nyert. Fontos, mivel a sérült gyermekek és családjaik igen szűk körben élnek, ismeretségi körük gyakran a gyermek állapota miatt meghatározott.

Beszoktatás

Az óvodában a szülővel közösen és fokozatosan valósítható meg a beszoktatás. Időtartamát az óvodapedagógus, és gyógypedagógus határozza meg a szülővel egyetértésben. A beszoktatás több szinten történik. Nagyon fontos, hogy a csoportszobán kívüli helyiségek (egyéni és kiscsoportos fejlesztő helyiségek, udvar) megismerésekor is jelen legyen a szülő, mindaddig, ameddig ezt a pedagógus és a gyermek igényli.

Napi kapcsolattartás

Fontos, hogy a mindennapi – a gyermeket érintő – eredményekről, problémákról állandó tájékoztatás történjék mind a szülők, mind a pedagógusok részéről. Fontos a szükségletekkel kapcsolatos információ, a technikai segédeszközök használatának, kezelésének ismerete, az esetleges gyógyszerhatás várható következményének jelzése, amely a gyermek viselkedését, figyelmét befolyásolhatja. A szülők figyelmét fel kell hívni, hogy a gyermeknek az önállóság elérése érdekében nagyon fontos az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlása is.

Továbbá, ha a mozgáskorlátozott gyermek óvodán kívüli fejlesztésre, foglalkozásra jár, ezt az adott napon figyelembe kell venni, hogy az esetleges túlterhelést el lehessen kerülni.

A mozgáskorlátozott gyermekek óvodai nevelésének célja

□ törekedni kell a mozgásos tapasztalatszerzés belülről jövő igényének kialakítására, az akadályozottság, hátrány leküzdésének készítésére, a pozitív személyiségjegyek, képességek megismertetésére.

Az integráltan nevelhető mozgássérült gyermekek köre

A Szakértői Bizottság feladata annak eldöntése és vizsgálata, hogy a gyermek nevelhető-e normál, óvodai közösségben fizikai korlátai, egészségi állapota, esetleges társuló fogyatékoságai, valamint az óvoda tárgyi feltételei, sérülésspecifikus szakember ellátottsága figyelembe vételével, mérlegelésével.

Az integrálhatóság feltétele

Az önellátás esélyeivel arányos, nagymértékben függ a mozgásállapottól. Az integráció során azt kell szem előtt tartani, hogy a gyermek tanuljon meg legalább segédeszközzel (támbottal vagy járókerettel) közlekedni és az önkiszolgálás lehető legmagasabb fokát érje el. Amennyiben a gyermek ezekre képes, az óvodában való nevelése, fejlesztése maximálisan ajánlott. Előnyös, ha kézfunkciójuk fejlett annyira, hogy elemi szinten, kis segítséggel ellássák magukat. Kommunikációjuk olyan szintű legyen, hogy

társaikkal és a felnőttekkel kapcsolatot tudjanak teremteni, szükségleteiket tudják jelezni. A gyógyászati segédeszközök nagy részét a szakorvos írja fel. Használatukat célszerű a szülőkkel megbeszélni, és az óvodában is, otthon is használni, ügyelve a megfelelő higiéniai tisztántartására. Az új segédeszközöknél hosszabb szoktatási időt kell betervezni.

A speciális fejlesztés biztosítása

Gyógypedagógus (szomatopedagógus) végzi a megfelelő egyénre szabott fejlesztést, és az óvodapedagógus tőle kap szakmai segítséget munkájához.

Csoportszervezés, szervezési feladatok

A heterogén csoportforma pedagógiailag indokolt. Az óvodapedagógusok és a gyógypedagógus közösen alakítják ki a legmegfelelőbb feltételeket a mozgássérült gyermekek csoporton belüli tevékenységeihez, beleértve a kiszolgáló helyiségeket is (akadálymentesség, ülés helyzetek, támaszkodási lehetőségek, elérhető méretek stb.). Javaslatot tesznek az átalakításhoz, az eszközök, tárgyak beszerzéséhez. A dajkát is közösen készítik fel a mozgássérült gyermekek fogadásához szükséges gyakorlati teendőkre.

Az óvodai nevelés feladatai:

Megelőzés:

- a gyermek állapotromlásának megelőzése,
- az esetleg kialakuló rendellenességek kiküszöbölése,
- a másodlagos degeneratív elváltozások megakadályozása,
- másodlagos személyiség- vagy viselkedészavarok kialakulásának megelőzése, melynek érdekében az életkornak megfelelő szinten a mozgáskorlátozott gyermeknek ismernie kell a számára káros testhelyzeteket és tevékenységeket is.

Korrekción:

- a testi, és a személyiségben bekövetkezett károsodások befolyásolása, kiküszöbölése,
- a sérült funkciók egy idejű korrigálása, mivel mindegyik hatással van a másik területre is,
- a súlypont mindig a legfőbb hiányosság korrekcióján van.

Kompenzáció:

a sérült, kiesett funkciók – amelyeket biztosan nem lehet korrigálni – más tevékenységekkel történő helyettesítése (különböző technikai segédeszközök igénybe vétele). Bizonyos esetekben teljes kompenzációt lehet elérni, más esetekben meg kell elégedni a funkció részleges pótlásával.

A leggyakoribb kórformák:

- a végtagok fejlődési rendellenességei és különböző fokú hiányai,
- petyhüdt jellegű bénulást okozó kórformák,
- spasticus (görcsös), athetotikus (túlmozgásos) és ataxiás (mozgáskoordinációs zavar) jellegű mozgás-rendellenességek,
- egyéb típusú mozgás-rendellenességeket kiváltó kórformák csoportja (pl. mimikai izmok kényszer mozgásai).

A mozgási akadályozottság kihat a gyermek pszichoszomatikus fejlődésére, cselekvéses tapasztalatszerzésére, valamint interperszonális kapcsolatainak az alakulására is. Nehezíti a szocializációt és számos esetben a gyermek izolációját (elszigetelődését) eredményezi. Mindezek nem maradnak hatástalanok, befolyásolják a gyermek értelmének kibontakozását, és érzelmi, valamint akarati életének fejlődését.

A mozgássérülés hatása a személyiségre

ELSŐDLEGES MÁSODLAGOS

fizikai felépítése, megjelenése változik testsémája megváltozik mozgásos, cselekvési, akarati funkciókban hátráltatott életvezetési nehézségek észlelési kör beszűkül kevesebb élmény eszik a mozgásos játékok fejlesztő hatásától gyermekközösségből kívül reked kommunikációs problémák izoláltság állandó segítségre szorul nehezített szocializáció kézfunkció, manipuláció gyengesége önkiszolgálás, önkifejezés, mindennapos tevékenységek nehezítettek

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Az óvodapedagógus feladatai:

- maximálisan járuljon hozzá a gyermek komfortérzésének biztosításához lelki és testi vonatkozásban egyaránt,
- készítse fel az egészséges gyermekeket arra, hogy vegyék figyelembe, fogadják el, hogy a mozgáskorlátozott társaiknak esetleg más, speciális feltételek lehetnek szükségesek az egészséges életmód kialakításához, eléréséhez,
- a gondozás során (testápolás, étkezés, öltözködés) megfelelő időt kell hagyni a gyermek számára, a siettetés negatív hatását, a minőség romlását, a gyermek ellenállását válthatja ki,
- az észlelés zavara bizonytalanságot válthat ki, amely miatt a gyermek azokat a dolgokat sem meri elvégezni, amelyekre képes lenne. Ezért sok biztatásra van szüksége, de arra nem, hogy helyette végezzék el a tevékenységeket,
- sok türelem, megfelelő időbeosztás és **a Napirend tudatos szervezése elengedhetetlen**. Az óvoda – a teljes nevelőközösség – feladata a gyermek képességeihez igazodó elvárások tükrözése,
- a szomatopedagógus segítségével meg kell határozni, hogy mit tesz lehetővé a gyermek mozgásállapota, mi legyen a következő lépés, illetve mi az, amit egyáltalán nem lehet elvárni. Több időt kell ráfordítani, ügyelve arra, hogy a többi gyermek ne legyen elhanyagolva. Ezt megfelelő időbeosztással, jó szervezéssel és az ép, nagyobb gyermekek bevonásával lehet elkerülni.

A mozgásigény kielégítése:

A sérült gyermek állandó motiválásra szorul, készíteni kell a mozgásra, a helyváltoztatásra.

- gyakori séták az udvaron,
- segítséggel használják a különböző mozgást fejlesztő – épületen belüli és udvari – játékokat, lehetőség és elegendő tér biztosítása, hogy csússzanak, másszanak, guruljanak, mozoghassanak,
- minden mozgásos játékba lehetőleg be kell vonni őket,
- az állapotuktól, lehetőségüktől függően az ép gyermekek mozgásainak utánzása. Az egészséges gyermekeket úgy kell nevelni, hogy mozgásos játékaikba vonják be sérült társaikat is.

A mozgásigény kielégítésének közös lehetőségei:

- szabadon választott mozgástevékenység,
- napi szervezett testnevelés,
- a hét bizonyos napjaira tervezett testnevelés foglalkozás, speciális megsegítéssel,
- a különböző testnevelési játékok, sportolási lehetőség szervezése az óvodában,
- séták, kirándulások, sportversenyek, játékos, mozgásos vetélkedők.

A mozgásigény kielégítésének helyszínei

- Csoportszoba, udvar, tornaterem, sportlétesítmények. A lehetőségekbe minden szinten bekapcsolódhat a mozgáskorlátozott gyermek, de annak kritériumait a szomatopedagógus határozza meg a mozgásállapot függvényében. Feltétlenül fontos annak ismerete, hogy egy-egy mozgáskorlátozott gyermek számára melyek azok a káros mozgásformák, tevékenységek, amelyeket semmilyen körülmények között sem végezhet.

A mozgásigény kielégítésének feltételei:

- az óvoda helyiségeit, udvarát, eszközeit állandó jelleggel felügyelni, karbantartani kell,
- a különböző mozgásformák elsajátításának szabályait a gyermekekben tudatosítani kell, hogy egyre biztonságosabban éljenek saját képességeikkel, ismerjék fel korlátaikat, határaikat, ha szükséges, kérjenek segítséget,
- az ép gyermekek megtanítása arra, hogy figyeljenek társaikra – épekre és mozgáskorlátozottakra, kisebbekre és nagyobbakra egyaránt.

Egészségvédelem, edzés

Az egyéni és csoportos fejlesztések helyiségeiben fokozott figyelmet kell fordítani az egyenletes, de nem túlzott meleg biztosítására, a szellőztetésre. A minél több udvaron való tartózkodás a levegőzés, nyári hónapokban a pancsolás, a foglalkozások szabadban történő megtartása, a rendszeres kirándulások hozzásegítik a gyermekeket az edzettség megszerzéséhez.

ÉRZELMI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ

A mozgássérültek érzelmi igénye a személyiség megváltozott fejlődése miatt fokozottabb. Egy-egy helyhez, személyhez sokkal jobban kötődnek, a változásokat nehezebben tűrik. A körülöttük levő nehézségeket hamarabb észreveszik, reakciójuk ezekre erősebb. Kiemelt feladat az egészséges és a sérült gyermekeknél egyaránt a belső igény kialakítása, a kölcsönös kapcsolatfelvétele, a szociabilitás (társaságot kedvelő) fejlesztése és ébrentartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megértő, szeretetteljes légkört kell biztosítani,
- a szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése szükséges,
- a felnőtt-központi szemlélet miatt fontos a modellnyújtás,
- a játék során hangsúlyozni kell a társas kapcsolatok jelentőségét,
- minden esetben hangsúlyozni kell a pozitív tulajdonságokat.

ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS

Célja:

- olyan tapasztalatszerzés biztosítása a gyermekek számára, amely feloldja az akadályoztatás miatti korlátokat, határokat, valamint tág teret biztosít az egyéni érdeklődésre és fejlettségi szintre épülő pedagógiai munkához,
- szükség esetén a gyermekek értelmi fejlesztése speciális módszerek illetve eszközök használatával kiegészülhet,
- különös gondot kell fordítani a tárgyi környezettel való testi kontaktusra. a taktiliskinesztetikus mozgásra,
- előnyben kell részesíteni a cselekvő kísérletezést és tapasztalatszerzést, tárgyi cselekvést, mivel, ezáltal fejleszthetők a kompenzációképes kognitív funkciók.

GYAKORLATI TEENDŐKA NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN

A különböző tevékenységi formák gyakorlása közben oda kell figyelni a gyermek helyes és biztonságos testhelyzetének megtartására. A megfelelő testhelyzet megválasztásával segíthetjük az érdeklődés fenntartását, hogy a helyzet megtartása ne vonja el a figyelmét.

A tevékenységek, a képességek fejlesztése kiscsoportos (3–5 gyermek), vagy egyéni formában a leghatékonyabb. Építeni kell a meglévő ismeretekre, tapasztalatokra, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani, az elemi szintről kell kezdeni az ismeretek átadását.

1. Anyanyelvi fejlesztés

- Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitzűzésére a logopédussal való együttműködésre.

- Jellemző a megkésett beszédfejlődés és a beszéd különböző szintű és fajtájú elváltozásai.

Logopédus fejlesztésére általában szükség van!

- az anyanyelv gyakorlásának egyik nagyon fontos eszköze az anyanyelvi játékok mindennapos alkalmazása, (versek, mesék, népi mondókák, állathangutánzók, egyszerű élethelyzetek ismertetése, megbeszélése, cselekvéshez kapcsolt történetek elmondása, fontos feladat a szókincs fejlesztése),

a játékok gyakorlása során törekedjék arra az óvodapedagógus, hogy a különböző beszédképességgel rendelkező gyermekek mindegyike egyaránt sikerélményhez jusson,

kommunikációt fejlesztő játékos feladatokat kell végeztetni.

Éneklés, zenei nevelés

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékos pedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

2. Játék

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltogatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb.

Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

A mozgáskorlátozott gyermek számára nagyobb hely kell, hogy megfelelően tudjon mozogni.

a szabadabb mozgáslehetőséghez tágasabb berendezés, nagyobb játszóhely biztosítása,

azonos méretű csoportszobában kevesebb gyermeket fogadunk.

Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, figyelmét a játéktevékenységre tudja összpontosítani:

minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő biztosítása,

a játék tevékenységeken keresztül, a játék tartalmának gazdagításával a külvilág megismertetése, a sokirányú tapasztalatszerzés elősegítésére,

a kézfunkció javítása, cselekvéses tapasztalatszerzés bővítése, szem- és kézmozgások koordinációjának fejlesztése.

3. Mozgás

A mozgás speciális fejlesztése szakembert igényel, aki komplex módon végzi a mozgás és a következményes vagy társuló elváltozások, károsodások terápiáját.

Az óvodai élet során az óvodapedagógusnak tisztában kell lennie:

a sérülés okával, a diagnózissal, a tünetekkel,

a legszükségesebb teendőkkkel,

a káros mozgásformákkal.

Azonban minden esetben a szakemberre kell támaszkodnia!

A szomatopedagógus tervezi a mozgáskorlátozott gyermekek csoporton kívüli fejlesztését és tanácsot ad a csoporton belüli tevékenységhez, meghatározza a káros és szükséges mozgásformákat, a

korrekciós helyzeteket, és a korrekcióhoz vagy fejlesztéshez szükséges eszközöket. Mindezeket dokumentálni kell az óvodai naplóban.

4. A külső világ tevékeny megismerése

- testsémájuk, testük ismerete a kóros mozgások, illetve bizonyos esetekben a mozgásszegény életmód miatt módosul, megváltozik, fejletlen, kóros lehet,
- kevesebb a megelőző tapasztalatuk az állatokkal és növényekkel kapcsolatban,
- alacsonyabb szintről kell indítani az ismeretszerzést,
- a közlekedési eszközök ismerete hiányos lehet (általában autóval utaznak, mivel esetleg közlekedési eszközt nem is tudnak igénybe venni).

A környezeti jelenségek megismerése hasonló, mint az ép gyermekeknél, sőt, ezek hatása időnként erősebben érvényesül. Az időjárást és annak hatását az öltözködésre, a tervezett program vagy tevékenység megváltozását érzékelik.

A matematika terén különösen fontos, hogy a gyermekek minél több közvetlen és közvetett élményben részesüljenek. Időt kell hagyni az események és a megtapasztalt jelenségek feldolgozására, egy-egy témakört alaposan, minden oldalról megközelítve és nagyon sokféleképpen szükséges feldolgozni.

Speciális megsegítéssel, eszközök használatával kell a manipulációhoz szükséges feltételeket biztosítani.

Percepciós zavarok is akadályozhatják őket a képességek elsajátításában, nehézséget okoz, hogy felismerjenek bizonyos hasonlóságokat, különbségeket. Nehezebben tudnak építményeket létrehozni, tárgyakat, mennyiségeket, méreteket felismerni, összemérni. A tükörképpel való tevékenykedés, a mennyiségi-, téri reláció felismerése is akadályokba ütközhet, a darabszám változásait sokszor csak nagy eltéréseknél észlelik.

Problémát jelenthet a kinesztézia és a taktilitás gyengesége. A kinesztézia zavarakor a tér- és síkbeli tájékozódás akadályozott, ez főképp a geometriai ismeretek elsajátításánál okoz gondot.

A taktilitás gyengesége miatt a geometriai jellegű tevékenységek módosulnak, a tárgyakkal való manipuláció problémás. Másrészt minden olyan tevékenységben elmaradnak, amelyekhez valamilyen tárgy tulajdonságait vesszük alapul (pl. összehasonlítás, válogatás, sorba rendezés, mérés, becslés).

Fejleszteni kell

- a percepciót a kézügyességet, a logikai készséget,
- a szám- és mennyiség fogalmát, a téri- és síkbeli orientációt,
- az analógiás gondolkodást, az emlékezetet.

Tanulás

A tanulás sokszor akadályokba ütközhet, lassabb tempóban történhet. a problémákat okozhatja:

- az érzékelés és észlelés nehezítettsége,
- az energiáknak a mozgásra való összpontosítása,
- a rövidebb idejű koncentrációs készség,
- a manipuláció akadályozottsága.

Olyan tevékenységekre van ezért szükség, amelyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikerrel meg tudja oldani. A tanulás folyamatában szerepe van az utánzásnak is. Szükséges az érdeklődés, a figyelem, az akarat, az erő kifejtés, a tanulási szándék erősítése, a személyre szabott motiváció alkalmazása.

A PROGRAMHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

NAGYMOZGÁST FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK

- Egyensúlyt fejlesztő eszközök nagy labdák, hengerek, billenő deszkák, guruló
- zsámoly
- Koordinációt fejlesztő eszközök padok, akadálypályához szükséges szerek, ügyességi
- játékokhoz eszközök
- Járást segítő eszközök padok, tornabotok, pályák alkotásához kötelek,
- babzsákok
- Korrekciós eszközök lábtartók, dobogók, korrekciós padok
- Célzó mozgást fejlesztő eszközök labdák, kosarak, karikák

FINOMMOTORIKÁT FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK apró tárgyak, gyöngyök, agyag, festékek

TÉRI TÁJÉKOZÓDÁST FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK padok, nagyobb tárgyak, bordásfal, kis tárgyak,

TANULÁSI KÉPESSÉGET FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK fejlesztő játékok, logikai készletek, apró tárgyak

GRAFOMOTOROS KÉSZSÉGET FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK

ceruzák, festékek, zsírkréták, nagy lapok, csomagolópapír, íráselőkészítő feladatok

KIEGÉSZÍTŐ ESZKÖZÖK:

NAGYMOZGÁST FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK

Egyensúlyt fejlesztő eszközök

Koordinációt fejlesztő eszközök összeállítható téglák, botokkal, karikákkal

Járást segítő eszközök lépcsőszabályozó deszkák, szőnyegek, lejtők

Korrekciós eszközök szivacs hengerek, speciális párnák

Célzó mozgást fejlesztő eszközök kosárlabdaháló, kapuk, különböző súlyú labdák

FINOMMOTORIKÁT FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK puzzle, fagolyók, Pötyi játék,

TÉRI TÁJÉKOZÓDÁST FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK akadálypályák, műanyag hidak, alagutak, gyermekkerékpár

TANULÁSI KÉPESSÉGET FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK táblás játékok, különböző formák, számoló eszközök, szintábrák

GRAFOMOTOROS KÉSZSÉGET FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK

speciális festékek, mágneses táblák, vastag ceruzák, csúszásgátló lapok

8. TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos tevékenység, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben valósul meg. Nem szűkül le az ismeretszerzésre.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás, viselkedéstanulás,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Óvodánkban a fejlesztő tevékenységek játékba integrálása úgy valósul meg, hogy a folyamatos, szabad játék a döntő fontosságú, ez adja meg a keretét az egyéb tevékenységeknek. Ezek a felkínált lehetőségek úgy ékelődnek a játékidőbe, hogy nem zavarják meg a játékfolyamatot (nincs közben játékelrakás), és a gyermekek maguk dönthetik el, részt vesznek-e a tevékenységben, vagy megfigyelők

maradnak, illetve a megkezdett játéktevékenységet folytatják, tapintatosan, nem zavarva vele társaikat. A személyes átélés adja meg az igazi élményt a gyermekek számára, amelyben a felmerülő problémahelyzetek és megoldásuk saját tapasztalataikat gyarapítják.

Ezeket a tevékenységeket az óvodapedagógus tervezi, a fejlesztő munkájának szerves része, illetve jó érzékkel felismeri a játékban spontán módon adódó, fejlesztési céljaihoz igazodó lehetőségként.

Az óvodai élet tevékenységformái

Tevékenységek:

Mozgásos tevékenységek:

3-4 év

- öröm a mozgás,
- sokat csúsznak, kúsznak, másznak,
- óvodapedagógusi irányítással játszanak, futó, fogó játékokat.

4-5 év

- összehangolódik a kéz és lábmunka,
- magabiztosabb a mozgás,
- az egyszerűbb szabályokat betartják

6-7 év

- mozgásuk összerendezettebb, megfelelő ritmusú,
- nő a gyorsaságuk, kitartóbbak,
- a térben jól tájékozódnak.

Vers–mese, dramatikus tevékenységek:

3-4 év

- a könyvekkel való ismerkedés időszaka.
- játékos mozgással összekapcsolt mondókák, versek, napi szinten,
- rövidebb, egyszerűbb mesék:

4-5 év

- megjelennek a 2-3 epizódot összekapcsoló állatmesék, láncmesék,
- a mesék az évszakokról, állatokról és a közvetlen környezetükről szólnak.

6-7 év

- kiegészül az eddigi anyag tréfás mesékkel, tündérmesékkel, főleg a magyar népmesékből merítve,
- megjelennek a mesék dramatikus feldolgozása,

- a versek témaköre kiszélesedik.

Külső világ tevékeny megismerése:

3-4 év

(környezet, matematika)

- ismerkednek közvetlen környezetükkel,
- örömmel vesznek részt a megfigyelésekben, érzékelő játékokban.

4-5 év

- tapasztalataikat, szívesen megosztják, gondolataikat kifejezik,
- cselekvő résztvevők a kezdeményezéseken,
- megfigyelik környezetük változásait.

6-7 év

- megértik, követik az óvodapedagógus gondolatait,
- vállalkoznak a felvetődő problémák önálló megoldására,
- figyelmük kitartóbb.

Rajzolás, festés, kézi munka:

3-4 év

- sokoldalú látási, tapintási tapasztalatot gyűjtenek,
- a formákat ismertető jegyeikkel képesek ábrázolni.

4-5 év

- szívesen vesznek részt az ábrázolás sokféle formájában,
- a megismert technikákat segítséggel tudják alkalmazni.

6-7 év

- képalakításaikban jelezni tudják az elemi térviszonyokat,
- formaábrázolásuk változatos, részformák megjelenése.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

3-4 év

- az énekes játékok elsősorban kétszemélyes (felnőtt-gyerek) jellegűek,
- egyszerű utánozó, mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok.

4-5 év

- a dalokhoz kapcsolódó változatos játékformák főként csoportos jellegűek,
- egyenletes lüktetésű dalok, mondókák ritmusának kiemelése,
- hangszerhasználat

6-7 év

- esztétikus együtemű mozgás, változatos térformák,
- a megismert készségek továbbfejlesztése, játékos táncmozdulatok, dallambújtatás

Játék:

3-4 év

Játékban tanulás:

- spontán,

- belső készítés, kíváncsiság ébred,
- szemlélődés, próbálkozás.

4-5 év

Játékra épülő tanulás:

- a pedagógus, játéktevékenységekből bontja ki a tanulás lehetőségeit,
- a gyermek elmélyed cselekvő résztvevő.

6-7 év

Játékos tanulás:

- a pedagógus szervezi, tervezi a tanulás menetét
- erőfeszítés, tudásvágy nyilvánul meg a gyermekekben.

Munka jellegű tevékenységek:

3-4 év

- a közvetlen környezetükben lévő munkaeszközök, munkafolyamatok, szokások, napirend megismerése

.

4-5 év

- a képesség készséggé válásának időszaka,
- apróbb megbízások

.

6-7 év

- szinte teljes önállóság az önellátásban, önkiszolgálásban,
- önállóan végzett tevékenységek

9. EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM

Célunk:

- Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.
- A 3–7 éves korosztályra jellemző életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.
- Egészség fejlesztő tevékenységekkel az egészség fenntartására való törekvés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása,
- mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás,
- mindennapos testnevelés, testmozgás,
- személyi higiéné,
- baleset-megelőzés - és elsősegélynyújtás.

Egészséges táplálkozás

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus biztosítja csoportja számára a kulturált étkezési szokások kialakításához szükséges feltételeket.
- Az óvodapedagógus megnevezi az egyes ételeket, majd azokat ízlésesen tálalja a gyermekek számára.
- Megismerteti az ízeket, étkezés közben intenzív rágásra ösztönöz.
- A gyermekeket életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően megismerteti a kanál, a villa és a kés helyes használatával.

- Az étkezés végén irányítja a csoportszoba rendjének helyreállítását.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért:

- Változatos napi - és heti rendben biztosítja a gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron).
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet.
- Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, napfény kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -7 fok, eső, viharos szél, szélsőséges időjárás esetén nem) napi 1–3 órát levegő és napfürdözést biztosít a fokozatosság elvét betartva.
- A nyári napirendet a szabadban történő tevékenységekre (kivétel az erős napsugárzás, ill. szélsőséges időjárási viszonyok miatt a 11–15 óra közötti időszak).

Személyi higiéné

(Óvodapedagógus feladatai részletesen az egészséges életmód kialakítása c. fejezetben.)

Bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

Az óvoda elítél minden olyan bánásmódot, magatartásformát (érzelmi, fizikai elhanyagolás, bántalmazás), amely a gyermek egészségét, fejlődését, méltóságát sérti.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Pedagógiai eszközökkel törekszenek a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményeznek.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

(Óvodapedagógus feladatai részletesen a Házirendben)

10. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az óvoda a Gyvt. 17. § (1) bekezdése alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el. Segíti a gyermek családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, és megszüntetését.

Az óvoda köteles:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége kapcsán a gyermekjóléti szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolásakor, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén,
- együttműködni a védőnői szolgálattal, a gyermek háziorvossal, illetve ezekkel az intézményekkel folyamatosan munka kapcsolatot tartani, tájékoztatást adni.

A gyermek veszélyeztetettsége nem köznevelési, hanem gyermekvédelmi fogalom!

E szerint a veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás, körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség több okból is előállhat:

- nagyon rossz anyagi körülmény,
- olyan szülői, családi magatartás, mentális is, amely a gyermeket az anyagi helyzettől függetlenül veszélyezteti. A gyermekvédelem működtetéséért az óvoda vezetője a felelős.

11. NEVELÉSÜNK TERVEZÉSI, SZERVEZÉSI RENDJE

Az együttműködés elengedhetetlen feltétele a pedagógiai dokumentumok kezelése. A pedagógiai munka tervezése, a gyermekek egyéni megfigyelése igen tudatos, felkészült munkát kíván. Hatékony

megvalósítása segíti a célirányos egymásra épülést, biztosítva az óvodapedagógus módszertani szabadságát.

Napirend

Heti rend

Kötelező tanügy igazgatási dokumentumok

- csoportnapló,
- a csoport felvételi- és mulasztási naplója,
- nevelési tervek,

Tartalmazza a csoport szabály- és norma rendszerét. Időkerete fél év, ezt követi az értékelés, amely tartalmazza az eredményeket és a továbbfejlesztés lehetőségeit.

- fejlesztési tervek,

Tartalmazza a fejlesztő tevékenységek tervezését, időkerete 1 év.

- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció (a gyermek anamnézise, a testi-szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésével kapcsolatos információk képességeire, készségeire lebontva **az óvodai nevelés teljes időszakára kiterjedően**).

12. A PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Cél

Összegző értékelés készítése a Kővágóörsi Napköziotthonos Óvoda szakmai munkájáról, hatékonyságáról. A program felülvizsgálata, módosítása, folyamatos fejlesztése.

A mérés kiterjedési köre: A Kővágóörsi Napköziotthonos Óvodába járó óvodás gyermekek.

Mérést, értékelést végzők: Óvodapedagógusok.

Eszköz: Egyéni fejlettséget mérő lapok.

Összehasonlítás, elemzés, értékelés:

1. Minden óvodapedagógus az egyéni fejlettségmérő lapon értékeli a gyermekeket
2. Csoport szinten, illetve egyénre lebontva az eredményeket,
3. Az eredmények összegzésre, elemzésre kerülnek,
4. Nevelési értekezleten az óvodavezető és a kolléga tájékoztatása az eredményekről, a program felülvizsgálata, fejlesztése, ha szükségesnek bizonyul.

Kővágóörsi Napköziotthonos Óvoda (201040)

8254. Kővágóörs, Jókai u. 54.

Telefon: 06/87/ 463-222

[www.ovoda@ kovagoors.hu](mailto:www.ovoda@kovagoors.hu)

